

Kruvinos Riaušės Tauragėje

Voldemaras Reikalauja Neitralizuoti Pabaltiją Amerikos Lakunai Žuvo Atlan- tiko Vandenyne

KRUVINOS RIAUŠĖS TAURAGĖJE.

Washington, rugsėjo 10 d. — Elta praneša, kad rugsėjo 9 d. rytą Tauragėje įvyko riaušės, kuriose dalyvavo apie šimtas žmonių. Riaušininkams vadovavo pašalintas iš kariuomenės kapitonas Majus, socialdemokratas Mikulskis ir mokytojas Soltanas. Vienas riaušininkų užmuštas, du sužeisti ir netikėtai užmuštas vienas leitenantas. Riaušininkų vadai pabėgo į Jurbarko miškus su dviem šimtais trisdešimties tukstančių litų pagrobtyje iš Lietuvos banko. Tauragėje suimta šešiasdešimties asmenų. Padėtis atstatyta tą pačią dieną.

Lietuvos Pasiuntinybė
Amerikai.

Ryga, rugsėjo 11 d. — Vietinis sukilimas tvėręs dvyliką valandų įvyko mažame Lietuvos miestelyje Tauragėje, stovinčiam netoli Klaipėdos krašto sienos. Sukilimas instiguotas buvusio armijos karininko kapitono Majaus, kurį valdžia pašalino iš kariuomenės už komunistinį veikimą.

Su 60 pasekėjų kapitonas Majus nustebino vietinę policiją; nuginklavo policistus ir atidarė kalėjimus ir pagelbstint palikuosiuose kaliniams puolė vietinį banką ir paėmė 23,000 dolerių. Riaušininkai puolė ir kitas valdžios įstaigas, tačiau pabėgo kaip tik kariuomenės dalys atvyko iš Klaipėdos, apsimainytą keletu šuvių ir vienas ar du riaušininkai užmušti ir keliolika sužeisti.

Ryga, rugsėjo 11 d. (A. P.)—Lietuvos Išliuosavimo Komiteto vardu kapitonas Majus apsisakė save kariusku vadu Tauragėje peritą penktadienį. Pirmutinė žinia sostinei Kaunui buvo pranešta Tauragės telefonų operatorės, kuri vos susepėjo pasakyti „gelbėkite mus“ ir staiga pranešimas nutrūko.

Kariuomenės dalis tos dienos popietį atvyko į Tauragę ir įvyko susišaudimas, kuriame užmušta pulkininkas Hess ir insurgentai panešė užmuštais ir sužeistais nuostolių iki susepėjo jie pabėgti į miškus. Vienok kariuomenė sugavo 20 sukilėlių, tačiau Majus pabėgo su 25,000 dol., kuriuos jis pagrobė iš vietinio banko.

Washington, rugsėjo 12 d. — Elta praneša, kad

Tauragės įvykiams ištirti sudaryta Komisija iš Pulkininko Korevos, Lipčiaus ir Girštauto. Vadas Mikulskis, policijos užklyptas nepasidavęs, nukautas. Prie jo atrasta pagrobtyje dvidešimt tukstančių litų. Kretinų 3-jų riaušininkų bėgusių Latvijos sienos linkui susišaudant užmuštas Nuovados Viršininkas. Socialdemokratas Plečkaitis, Paplauskas ir kiti rugsėjo devintą ruošė puolimą ir Alytuje, bet nerado prijauniančių. Paplauskas ir Kėdys pabėgo Lenkijon. Gyventojai pasipiktinę riaušėmis, reikalauja kaltininkus tinkamai nubausti. Tauragės darbininkai neprisidėjo prie riaušių. Suimta šimtas asmenų. Suimtųjų tarpe žymūs liaudininkai: Kviska, Žygelis, Petrauskas, Torna, Bildušas ir Švambarys.

Lietuvos Pasiuntinybė
Amerikai.

VOLDEMARAS REIKALAUJA NEITRALIZUOTI PABALTIJĄ.

Tautų Sąjungos plenumo susirinkime rugsėjo 8 d., be kitų, kalbėjo ir Lietuvos premjeras Voldemaras, kurs pareiškė, kad jo ištikinimu Tautų Sąjunga esanti nešama atgal pavandeniui.

Kalbėdamas taikos reikalui, Voldemaras proponavo Pabaltijo valstybių neitralizavimą, kaip vieną priemonių Europos taikai garantuoti.

Skaudžiai spirgino didžiules valstybes, Tautų Sąjungą ir diplomatus delegatas C. J. Hambro, Norvegijos atstovų buvo pirmininkas. Jis tiesiai rėžė, kad didžiulių valstybių diplomatai Tautų Sąjungoje dažniausiai klausimus išsprendžia privačiai, o paskui tik del formalumo dar diskutuoja viešai Sąjungos taryboje. Hambro pasakė, kad visos mažesnės valstybės laukiančios nesulaikiančios, ką vadovaujančios valstybės mano pagaliau daryti nusiginklavimo reikalui.

Vargas esą, kad Tautų Sąjungos susirinkimuose per daug diplomatų, kurie bijo viešumo.

OLD GLORY MONOPLAN- NO GRIUVĘSIAI ATRASTI.

Monoplanas Old Glory, kurs rugsėjo 6 d. su trimis įgulos žmonėmis išskrido iš Old Orchard, Maine, per Atlantiką į Romą, kaip kelionės tikslą, prapuolė vandenyne. Ant rytojaus 3:10

valandą ryto kai kurie garlaiviai Atlantiko vandenynė gavo bevieliniu telegrafu lakunų pagalbos šaukimą, S O S. Bevieliniu lakunai davė žinot tik tiek, kad Old Glory esąs vandenyne per penkių valandų skridimą nuo Newfoundlando, į rytus.

Gavę tokią žinią, garlaiviai Capulin ir Transylvanią pasuko į vietas, kur, jų spėjimu Old Glory galėjo nuskristi į vandenį, tačiau ieškojimai iki šiol nedavė jokių vaisių.

Rugsėjo 12 d. vakare spauda paskelbė, kad garlaivis „Kely“ surado griuvėsius Old Glory monoplanas apie 100 mylių nuo tos vietos, iš kur jo įgula paleido S O S šaukdami apie pagalbos. Kas atsitiko su Old Glory įgula nežinoma.

Monoplanu Old Glory skrido aviatoriai Lloyd Bertaud, James Dewitt Hill ir vienas Hearsto lakraštis New York'e redaktorių, Philip Payne.

Nuo to laiko kaip Lindbergui pavyko perskristi per vandenyną jau prapuošė ir galimas daiktas žuvo 20 lakunų iš 46 bandžusių skristi per vandenynus. Šiame bandyme dalyvaujančios valstybės tariai uždrausti tolimesnius bandymus daryti šiais metais, nes rudeniop oras yra labai nepatinkamas skridimui per vandenyną.

ŽUVO 600 INDUSŲ TAR- PUSAVIO KOVOSE.

Pranešama iš Indijos, kad Kalaya apylinkėje, netoli Kohat, įvyko kruvinas susikirtimas tarpe Indijos genčių. Suprovokuota Afriidų gentė ir padedama Orakzai Sunni gentės puolė Šiahs gentę ir kadangi būdami didesniame skaičiuje puolikai nugalėjo pastaruosius, tai užgrobė jų visus turis ir žemes. Pagrobė net moteris ir vaikus. Šiose kovose žuvo iš abiejų pusių apie 600 vyrų. Anglijos valdininkai svarsto kas daryti šiame atsitikime, jei galima kas daryti.

RUSIJOJE KILUS CHOLERA.

Berlynas. — Rusijos bolševikų valdininkus apėmė baimė kilus choleros epidemijai. Lenkijos pasieniu. Epi. emija veržiasi Rusijos gilumon. Kovoti chorela bolševikų vadai eroplanais siunčia čiepus į epidemiją paliestas teritorijas. Daugelis valstiečių apleidžia namus ir bėga į Lenkijos pasienį, bet tenai jie susiduria su lenkų pasienio sargybos durtuvais.

SUSTREIKAVO PRADI- NĖS MOKYKLOS MOKINIAI.

Netoli Pittsburgho, Sunnyside viešojo mokykloje, Galiatin, Pa., sustreikavo apie 100 mokinių, kurie yra vaikais streikuojančių angliakasių. Šito mokinių streiko priežastimi yra, kad

Iš Lietuvos Laikraščių

TREČIAS KULTUROS KONGRESAS.

Rugpiučio 23 d. Kaune, universitete įvyko trečiasis eilės kultūros kongresas. Dalyvavo daug visuomenės veikėjų. Kongrese priimta keletas įvairiais kultūros reikalais rezoliucijų ir išrinkta kultūros taryba iš 12 asmenų.

PRADEDA ŠALINTI VALSTYBINĖS KAL- BOS NEMOKANČIUS VALDININKUS.

Prie geležinkelio valdybos sudarytoji lietuvių kalbos egzaminų komisija neseniai kvotė 90 susisiekinimo ministerijos valdininkų, iš kurių tik 6 išlaikė egzaminus. Visi 84 neišlaikę egzaminų ministerijos valdytojo liepimu atleisti iš tarnybos.

NAUJA KARIUOMENEI UNIFORMA.

Krašto apsaugos ministeris patvirtino naują uniformą kariuomenei. Iki šiol kariai nešiojo tos įstaigos uniformą, kurioje tarnavo, nežiurint kuriai daliai, ar tarnybai jie priklausė. Įvedamoji uniforma skirsis pagal ginklų rūšies ir tarnybos. Numatoma pėstininkams — trikampiai ir geltoni kantai; artilerijai — trikampiai juodi, kantai — raudoni; inžinierijai — trikampiai ir kantai — raudoni ir aviacijai — trikampiai juodi, kantai — avietiniai.

TIRIA NEVĖŽI.

Rugpiučio 18 d. išvyko Nevėžio upės tirti Hidrometinės partijos technikas K. Rimkus ir praktikantas

mokyklą lanko neunijinių kasyklų angliakasių vaikai. Jie grumoją tol neiti mokyklon, kol neunijinių tėvų vaikai mokykloj bus laikomi. Mokyklų valdžia grumoją streikuojančių vaikų tėvams įstatymais, kurie verčia kiekvieną tam tikro amžiaus kudių lankyti pradinę mokyklą. Vienok streikieriai to nepaiso ir neina mokyklon.

AUTOMOBILIŲ AUKOS.

Washington. — Nacionalis Automobilų Prekybos Butas skelbia, kad per aštuonis metus Suvienuose Valstijose automobiliai užmušė daugiau žmonių, negu kad didžiajame kare žuvo Amerikos kareivių. Nuo sausio 1 d., 1919 m., iki gruodžio 31 d., 1926 m., automobiliai užmušė 137,017. Pasauliniame kare Amerikos kareivių žuvo 120,000. Tuo pačiu gi laiku automobiliai sužeidė arti 3,500,000 žmonių.

NUTRAUKĖ SANTY- KIUS SU MASKVA.

Anglijos Darbo Unijų Kongresas rugsėjo 8 d. pa-

R. Baublys. Jiedu tirs visą Nevėžio upę nuo jos versmių iki žiočių, aprašinėdami upę, matuodami jos ir intakų vandens malumus ir fotografuodami upės ir jos pakraščius reginius.

NUSIBODO KAUNUI KONKĖ.

Kauno miesto valdyba paskutiniu laiku susirūpino elektros tramvajaus įvedimu. Šiam klausimui išnagrinėti sudaryta komisija iš valdybos narių. Valdyba mano tramvajų įtaisyti savo lėšomis. Ryšy su tuo nusistatyta duoti autobusams koncesiją ne ilgiau kaip trejiems metams. Dabartinės konkės koncesija baigiasi 1931 m., bet konkė neklaido, nors ir dabar taisyti elektros tramvajų.

GRIŽTA PABĖGĘ PEOVIKAI.

Rugpiučio 15 d. prie demark. linijos Trakų apskr. sulaukyti pervaziavę musų pusėn Petrauskas Vladas ir Jablonskis Antanas, abudu kilę iš Kaišėdorių miestelio Trakų apskr. ir 1919 m. priklausę slapta lenkų P. O. W. organizacijai ir buvo pabėgę į Lenkiją, kur ir gyvena iki šiam laikui. Jablonskis be to dar kaltinamas buvęs lenkų partizanų vadu ir dalyvavęs kovose prieš musų ginkluotą jėgą. Abu sulaukantieji pristatyti į apskritį.

Uždaryta Kėdainių suaugusiems gimnazija atsiskaitė apskrities valdybai jai toliau laikyti. Visi gimnazijos mokytojai iš tarnybos atleisti.

tvirtino generalinės tarybos rezoliuciją nutraukti visas pertraktacijas su sovietų Rusijos profesinių sąjungų taryba. Rezoliucija buvo priimta 2,551,000 balsų prieš 620,000.

Tai buvo Anglijos darbininkų atsakymas į nekulturną Rusijos profsojų vadų, Tomskio ir Dogadovo, atsiųstą laišką. Tame laiške jie biariai atakuoja Anglijos darbininkų vadus dėl jų vadovavimo visuotinam streikui.

30,000 TURKŲ VERGLIJOJE.

London. — „Sunday Express“ išspausdino vieno Tautų Sąjungos Armenijos šelpimo komisijos nario pareiškimą, kuriame sakoma, kad 30,000 baltųjų žmonių, daugiausia moterų, vis dar tebėra vergijoje Syrijoje. P-lė Karin Jeppe iš Danijos, nežiurint didelio vargo ir pavojaus, išliuosavo iš vergijos 1,500 moterų iš harremų. Daugelis jų turėjusios požymio ženklus, kad negalėtų pabėgti, o jei pabėgtų, kad būtų galima jas sugrąžinti.

Iš Darbininkų Gyvenimo

West Virginijoje valstijos Darbo Federacijos dvidešimta metinė konvencija nutarė neorganizuotus West Virginijoje darbininkus organizuoti didžiausiomis pastangomis. Pirmiau šioje apylinkėje angliakasių unija buvo tvirta, bet dabartiniu laiku suirus.

Peter J. Brady, Federacijos Banko ir Trust kompanijos prezidentas išsiuntinėjo 1,000 laiškų įvairių bankų direktoriams, kuriais praneša, kad komunistų Trečiasis Internacionalas išakęs savo pasekėjams Jung. Valstijose dirbti prieš darbininkų bankus. Esą Amerikos komunistų partijai įsakyta griauti visuomenėje pasitikėjimas darbininkų bankais ir jei galima, tai patiems užvaldyti tuos bankus. Bankuose esamus pinigus naudoti komunizmo skleidimui ir paskoloms Sovietų Sąjungai. Šitos instrukcijos esą atvirai paskelbta komunistų

partijos oficialiam organe „Daily Worker“.

Pačių lenkų spauda pranešė, Lodzės darbininkų streikas labai paastrėjo ir persimetęs į artimesnius miestus. Zgiežė bedarbiai puolė valstybinį darbo biurą ir sugriovė jį. Atvykusią iš Lodzės policiją bedarbiai puolė akmenimis.

Apie rugp. mėn. vidurį Vengrijoje įvairiose vietose sustreikavo apie 12,000 darbininkų. Nors krikščionių-socialistų profesinės sąjungos kvietė darbininkus grįžti į darbą, tačiau to pakvietimo paklausė tik apie 1,000 darbininkų.

Olandijoje Utrechto mieste užbaigtas statyti profesinių sąjungų namas, kuris pavadintas profesinių sąjungų žymaus darbuotojo Traelstra vardu. Name darbininkai galės praleisti atostogas, taipgi daryti susirinkimus ir parodas.

Tragedija Palangoje

Amerikos lietuviams gerai pažįstamas p. Jonas Romanas rugpiučio 21 d. nušovė kariuomenės gydytoją pulkininką leitenantą Dr. Joną Brundzą. Apie šią tragediją „Liet. žinios“ rašo sekamai:

D-ras Brundža su doc. Dr. Blažiu rugp. 21 d., apie 1:30 val. po pietų, ėjo iš mokyklos. Praeinant pro p. Romano vilą, iš kiemo jos išsoko p. Romanas ir du kartu šovė į D-rą Brundžą iš užpakalio. Pataikė į koją. D-ras Brundža tuojau susigriebė ir atsigręžęs stvėrė p. Romaną už rankos su revolveriu. Bet pas p. Romaną atsirado kitas revolveris. D-ras Brundža todėl bandė pasitraukti, bet p. Romanas išleisdė į jį dar penkis šuvis. Vienas iš šuvių sužeidė poraktikaulinę arteriją (arteria subclavia). D-ras Brundža, pabėgęs kokius 15 žingsnių, tur but, del didelio kraujo nubėgimo, susmuko. D-ras Brundža revolverio prie savęs neturėjo ir nešaudė.

Mums pranešama, kad paviršutinis apžiūrėjimas rodo, kad šuvis į D-rą Brundžą buvo paleisti jam iš užpakalio. J. Romanas suimtas ir pasodintas kalėjiman. Tardymas užmušėjo ir užmuštojo ištirimas parodys tikrą teisybę, kaip tie visi įvykiai susidėjo.

D-ro J. Brundzo lavonas atgabentas Kaunan ir iškilmingai išlguos bažnyčios palaidotas rugpiučio 23 d.

Šios tragedijos priežastis, kiek mums žinoma, esanti ta, kad tarp velionės ir ponios Romanienės įvyko kaip ir tylus susitarimas nustatyti savo gyvenimą kartu. Buvo net prietaisai konkrečių žingsnių Romanų šeimai išsiskirti; tuo tikslu ir jų vienintelis sunus kaip tik buvo besiučiamas Amerikoje į gimines.

Visi, matę pastaruosiu metu p. Romaną, negalėjo nepastebėti jo nuolatinio susikaupimo bei

susijaudinimo, kurs sakyte sakė apie vykstančią vidaus kovą, kuri ir pasibaigė tragingu finalu.

D-ro Brundzos Gyvenimas.

Apie D-ro Brundzos gyvenimą ir nuopelnus visuomenei tose pačiose „Liet. žiniose“ Dr. K. Grinius rašo sekamai:

Iš pasalų paleistos revolverio kulkos nuvarė ir kapus jauną, gabų, darbštų musų gydytoją. Jau 1906 metais Mariampolėje velionės Joanos Grininės chore buvo pasižymėjęs skambiu tenoru jaunas gimnazijos mokinykas Jonas Brundža.

Pabaigęs Mariampolės gimnaziją, J. Brundža išėjo Maskvoj medicinos mokslus ir grįžęs Lietuvon darbuosi, organizuodamas Raudonojo Kryžiaus ligoninę, toliau musų kariuomenėje, pasiekęs pulkininko-leitenanto laipsnio ir kartu J. Basanavičiaus Ligoninės viršininko padėjėjo vietos.

Prasilavinęs nervų ligų gydytojas, Dr. J. Brundža buvo žinomas Kaune ir provincijoje kaip geras specialistas.

Užmuštasis Dr. J. Brundža pasižymėjęs yra ir medicinos literaturoje. Jisai buvo redaktorium ir vertiku žinomo Baranovo medicinos puskarininkam rankvedžio dalies; be to, yra jo raštų „Medicinos“ laikraštys.

Ir musų įstatymuose Dr. J. Brundža yra palikęs žymą. Jam dalyvaujant, kaip geram lietuvių medicinos terminologijos žinovui, yra sustatytas sąrašas ligų ir kuno trūkumų, kaip priedas prie karinės prievolės įstatymo.

Gaila, kad jaunas mokslo vyras, iš kurio visuomenė laukė naudingų darbų, žuvo tokiu neblantu tragingu būdu.

Gyvename smurto metus, teisė ginama ne teismu, bet revolveriais, bombomis ir kitokiomis žiauriomis p.demonėmis.

T E V Y N Ė

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienį.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30th St., New York City

Visi raštai skiriami „Tėvynei“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamas raštas Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūra. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklų jų sugrąžinimui.

REDAKCIJOS STRAIPSNIAI

REVOLUCIJA TAUTŲ SĄJUNGOJE.

Pereitos savaitės įvykiai Genevoje, kur prasidėjo Tautų Sąjungos aštuntasis metinis plenumo suvažiavimas, aiškiai parodo, kad mažesnės valstybės nebegali ilgiau toleruoti didžiųjų valstybių hegemonijos šioje tarptautinėje įstaigoje. Mažesniųjų valstybių atstovai drąsiai kaltina didžiąsias valstybes, kad jos valdydamos Tautų Sąjungą veda politiką tokia linija, kad nusiginklavimas ir užtikrinimas taikos pasaulyje yra visai negalimas, kad vėdamas vienpusišką nusiginklavimą: vienos valstybės nusiginkluojamos, o kitoms leidžia apsiginkluoti nuo kokių iki dantų. Priekaišijama Sąjungos valdomams nepasisekimas neseniai įvykusios karščių laivų sumąžinimui konferencijos, kuri buvo suaukta Jung. Valstijų prezidento Coolidge iniciatyva ir kurią sankeino Tautų Sąjunga.

Taipgi rugsėjo 2 d. sesija pasižymėjo smarkiais atakais iš mažesniųjų valstybių atstovų pusės prieš Tautų Sąjungos Tarybos sekretoriato vienpusišką nusistatymą ir prieš didžiųjų valstybių žygius, kuomet pačios svarbiausios tarptautinės problemos išsprendžiamos tik tarpe jų pačių ir jų vienų naudai. Norvegijos ir Lietuvos atstovai prisidėjo prie Švedijos atstovų reikalavimo, kad Sąjunga daugiau rūpintusi ir nežiūrėtų pro pirštus į tokius tarptautinės svarbos įvykius, kurie didžiosioms valstybėms yra nesvarbūs arba netarnauja jų interesams.

Suomijos atstovas Erich grietžtai reikalavo, kad šitas Tautų Sąjungos plenumo susirinkimas išimtinai pašvestų savo laiką tik išdirbimui atitinkamų planų arbitracijai, taikos užtikrinimui ir nusiginklavimui. Šita plotmė Lenkijos, Olandijos ir Belgijos atstovai pasiūlė jų atstovaujamų valdžių paruoštas rezoliucijas. Šitą mažųjų valstybių nusistatymą ir užimtą poziciją prieš Tautų Sąjungos didžiųjų valdovų politiką pasižadėjo remti 35 mažosios valstybės.

Anglijos ir Vokietijos užsienių reikalų ministrai, Chamberlain ir Stresemann, kurie yra ir tų valstybių delegacijų pirmininkais, griežtai pasmerkė tokius mažųjų valstybių reikalavimus ir jų patiektais rezoliucijas. Tuo tarpu Francijos delegacijos pirmininkas Briand dar netarė savo galutinio nusistatymo, mato-

mai jis svyruoja delto, kad Francijai svarbu palaikyti flirtavimas su Lenkija ir toliaus.

Kuo baigsis šitas susikirtimas Tautų Sąjungoje tuo tarpu sunku pasakyti. Bet vienas dalykas yra aiškus, kad mažosios valstybės daugiau netoleruos tokios politikos Tautų Sąjungoje, kokia vedė iki šiol jos pateptieji valdonai — Anglija ir Francija ir pereinamais metais prisidėjusi prie Sąjungos Vokietija. Tai buvo ne pasaulio taikos užtikrinimo politika, bet didžiųjų valstybių naudai vedama politika, kuri labai dažnai net imperializmo dvasia pasižymėdavo ir tas nereikšmingas užtikrinimo pasauliui taikos.

Idomus tik tas faktas, kad Lenkija siūlo rezoliuciją taikos užtikrinimui ir nusiginklavimui. Agresyvesnių imperialistų ir militaristų pasaulis nežino už Varšavos ponesius ir štai jie eilbia apie taiką ir nusiginklavimą. Matomai jiems rupi užtikrinti sau visą tai, ką iki šiol prisipildydamos Tautų Sąjungą veda politiką tokia linija, kad nusiginklavimas ir užtikrinimas taikos pasaulyje yra visai negalimas, kad vėdamas vienpusišką nusiginklavimą: vienos valstybės nusiginkluojamos, o kitoms leidžia apsiginkluoti nuo kokių iki dantų. Priekaišijama Sąjungos valdomams nepasisekimas neseniai įvykusios karščių laivų sumąžinimui konferencijos, kuri buvo suaukta Jung. Valstijų prezidento Coolidge iniciatyva ir kurią sankeino Tautų Sąjunga.

DARBAS IR KAPITALAS.

Nelabai senai Jung. Valstijų Darbo Departamento Sekretorius p. Davis paskelbė statistikas, kuriomis aiškiai parodo, kad šioje turtingiausioje pasaulio valstybėje yra apie 20 milijonų darbininkų, kurie nėra apmokami bent tiek, kad galėtų sau ir savo šeimynoms suteikti nors pakenčiamas gyvenimo sąlygas. Tuo tarpu kapitalas neša tokius pelnus, kad korporacijų savininkai nežino ką su jais daryti ir kur juos paslėpti, kad visuomenė to aiškiai nepastebėtų. Jau net didieji pačių republikonų partijos laikraščiai šituo klausimu rimtai atsiliepė ir nekurie jų griežtai pasmerkė tokią santykiavimą tarpe darbo ir kapitalo ir nurodė, kad korporacijos, norėdamos paslėpti savo nenormalius uždarbius, įveda pinigus vienos ir kitas ir šiandien esą sunku atskirti, kur tų korporacijų skirtumas pradedamas ir kur baigiasi. Kiti šiais žodžiais tariant, šiandien Jung. Valstijose visos korporacijos taip susijungę kapitalu, kad tik jų vardai pasilikę skirtingi, o šiaip yra viena korporacija.

Demokratinėje valstybėje šitokie dalykai negali būti toleruojami. Šitokia padėtis yra paniekimu pačių pamatinių demokratijos principų. Santykiavimas tarpe darbo ir kapitalo turi būti sureguliuotas įstatymais bent iki tokio laipsnio, kad darbininkui būtų užtikrinta tokia mokestis, kad jis su savo šeima nors pakenčiamas gyvenimo sąlygas galėtų susikurti.

Paėmus kad ir tą patį minkštųjų angliakasyklų streiką. Jau šeštas mėnuo darbininkai streikuoja, šim-

tai tukstančių žmonių skursta ir dalis jų badauja, tačiau valdžia nei pirštu nepajudina, kad šitą streiką užbaigus. Juk aišku kiekvienam, kad kompanijos nori badu priversti darbininkus pasiduoti kapitalo užmačioms, kad korporacijos galėtų dar didesnius pelnus sau rinkti. Jau nekuriose vietose darbininkai priejo stačiai prie desperacijos ir griebiasi ginkluotos jėgos prieš kompanijų gabenamus streiklauius. Toki streikuojančių jau šeštas mėnesis darbininkų žygiai pilnai paiteisinami. Vargiai kitaip pasielgtų ir Vašingtono ponai, jei jiems prisiėtų tokią padėtin atsidurti, kokią šiandien yra patekę streikuojanti angliakasiai. Tai yra labai neteisingas

ir žalingas krašto sutvarkymas, kuomet šitokia baisi nelygybė gali pasilaikyti demokratinėje ir turtinčiausioje visam pasauly valstybėje. Kiekvieno samoningo piliečio pareiga dalyvauti krašto politikoje ta prasme, kad įstatymais būtų užtikrinta kiekvienam dirbančiam ir norinčiam dirbti žmogui bent pakenčiamas gyvenimo sąlygos. Kad priaugnės piliečių gentkartės galėtų išaukti sveikais ir galinčiais bent vidurinio mokslo pasiekti vyrais ir moterimis. Kad skurdas ne naikintų kudių sveikatos, kad visapusi gyvenime ne pradėtų nepilėtų vaikų iš prastinės mokyklos ir neįkioj šiandien yra patekę streikuojanti angliakasiai. Tai yra labai neteisingas

PERŽVALGA

SMAUGIA LIETUVIŲ SVIETIMĄ.

Lietuvos spaudoje pasirodė sekama žinia:

„Vilniaus lietuvių spauda rašo, kad Vilniaus „Ryto“ pirmininkas kun. prof. Kraujalis ir švenčionių lietuvių gimnazijos direktorius p-nas Rymas važiuavę Varšavon būvę priimti lenkų švietimo ministerio d-ro Dobruckio. Delegacija nušvietė ministeriui sunkią lietuvių vidurinių ir pradžios mokyklų padėti. Ministeris, besikalbėdamas su delegacija, gana nedviprasmiškai išdėstęs valdžios pažiūras ir nusistatymą lietuvių mokyklų klausimu, kuris mažai kuo skiriasi nuo Grabskio politikos. Ministeris pažadėjęs suvalstybinti Vilniaus mokytojų seminariją ir švenčionių gimnaziją, kai ten busi padaryta atmainų mokytojų sąstata. Pradžios mokyklos busiančios visai panaikintos ir valdžia jas tik laikinai pakenčianti.“

Vadinasi, Varšavos valdonai atvirai pasakė, kad jau paruošti planai visiškai pasmauginti lietuvių mokyklų, lietuvių švietimo. Jie gerai žino, kad mokykla yra svarbiausiu pagrindu tautybės palaikymui ir todėl nusitarę eiti buvusiojo Muravjovo keliais, kad galutinai pasmaugus lietuvių tautinį jaunimą Vilniuje.

Butų svarbu žinoti ką Lietuvos valdžia mano daryti šituo reikalu. Juk Tautų Sąjunga garantuoja tautinę laisvę Lenkijos tautinėm mažumom. Todel Lietuvos valdžios pareiga visais galimais būdais užtarti smauginamą Vilnijos lietuvių ir reikalauti Tautų Sąjungos, kad jų teisės, kaip vienos tautinės mažumos, nebūtų šitokiu stačiai vandališku būdu minidžiojamos. Turbut niekam pasauly netenka tiek žiaurių persekiojimų iškęsti, kiek kenčia okupuotos Lietuvos dalies lietuviai nuo begėdiškų Varšavos militaristų.

TEISINGAS NUSISTATYMAS.

„Lie. žinios“ paskelbia Valstiečių Liaudininkų nusistatymą proponuojamą dabartinės Lietuvos valdžios referendumu Konstitucijai pakeisti. Taryba savo susirinkime priėmė sekamą rezoliuciją:

„Apsvarsčiusi vyriausybės sumanyto konstitucijai keisti referendumu klausimą ir turėdama galvoje, 1) kad kaip matyt iš min. pirm. prof. Voldemaro deklaracijos Seime vasario 25 d., sumanyti konstitucijos keitimai prailenkia su demokratijos santvarkos pagrindais ir siekia susiaurinti liaudies teises

vykdomosios valdžios naudai, 2) kad patsai referendumo sumanymas yra priešingas aiškiems mūsų konstitucijos nuostatomis ir 3) kad esant karo stovui, prie visų veikiančių piliečių laisvei suvaržymų, nėra įmanomas tikras ir laisvas tautos valios per referendumą pareiškimas, Lietuvos Valst. Liaud. Sąjungos Taryba nutarė nusistatyti del ruošiamo referendumo neigiamą, o šio nusistatymo pavidimą praktikoje pavedė Sąjungos Centro Komitetui.“

Pilnai teisingas nusistatymas! Nei vienas sąžiningas ir teisėtumas gerbiantis pilietis negali žiūrėti teigiamai į toki konstitucijos pakeitimą jau vien delto, kad tai daroma neteisėtu būdu, sulaužoma net pačios konstitucijos nuostatai pakeitimams daryti. Visgi be galo keista, kad Lietuvos valdonai tikisi ką atsiekti savo naudai, pakartotinai konstituciją lauždami. Labai gerai padarys Lietuvos žmonės parodydami savo valdomams, kad jie gerbia konstituciją ir visai nemano jos laužyti, kaip tatau daro patys valdonai.

GERAS PATARIMAS.

„Trimitas“ kritikuoja Lietuvos valdininkų ir žmonių paprotį tuojau traukti laikraštį teismu už menkiausį mažmožį. Tarpe kito ko sako:

„Šmeižtas — neigiamas apsiereikšimas, kurio niekur kulturingam pasauly nėra. Sakoma, kad kitų šalių laikraščiai kulturingesni. Tai gal tiesa. Bent jie nešoka perti valdininkų už kiekvieną mažmožį, bet kai jau yra reikalas ką nors iškelti aikštėn, tai ir „kerta“ nesigailėdami, gal dar aštriau kaip pas mus. Ir vis tik kitose šalyse labai mažai spaudos bylų, dešimtį kartų mažiau, kaip pas mus. Taip yra del to, kad kitur „apsmeižtasis“ valdininkas moka susivaldyti ir nebudamas taip ligotai jautrus, ne taip greit jaučiasi „skaudžiai žveistais“. Žino ten kiekvienas valdininkas ko jis vertas ir yra tiek savigabus, kad nesiskubina del kiekvieno menkiesko spaudos bylą kelti. Tiesa, tas perdidelis jautrumas ir nemokėjimas susivaldyti akivaizdoje laikraščius kritikos nėra tik valdininkų, bet bendrai mūsų piliečių ypatybė. Laikas būtų tos silpnybės atsikratyti.“

Ir labai laikas tos silpnybės atsikratyti! Skaitant Lietuvos laikraščius dažnai staciai juokai daromi su tomis spaudos bylomis. Atmename tuos laikus, kad klerikalams Lietuva valdant, kuomet prieš „Lie. ži-

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. A. J. KARALIUS, 3303 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

KOVA SU VENERINĖMIS LIGOMIS.

Dr. A. J. Karalius.

Venerinės ligos naikina asmenį, žudo tautą. Už tat kiekvienas privalo kovoti su šitomis ligomis visais įmanomais būdais. Juo mažesnis žmonių skaičius sirgs šitomis ligomis, juo lengviau bus apsaugoti. Jau pačioje pradžioje galime štai ką partarti:

1) Susipažinkit ir kitus supažindinkite su tuo pavojum, kurį šitos ligos asmeniui ir tautai suteikia.

2) Remkite tasias įstaigas ir draugijas, kurios kovoja su venerinėmis ligomis.

3) Paašikinkite savo vaikams apie šitas ligas; geriausia pasiteiraukite pas dalykus suprantanti gydytoją, o jis jums tinkamai pagelbės.

4) Naikinkite tas sąlygas, kuriose prostitucija pasilaiko ir bujoja.

O kai del apsaugojimo, tai galime tiek, aplamai imant, pasakyti:

1) Nenerinės ligos yra limpamos ir apkrečiamos ligos. Šitas ligas, kaip matysime, pagamina savo rūšies bakterijos, kurios labai greitai veisiasi beveik kiekvieno žmogaus kune. Šitomis ligomis gali apsikrėsti silpni ir tvirti, sveiki ir ligoti, mažai ir dideli, beturčiai ir turtingi žmonės, vyrai ir moterys.

2) Venerinėms ligomis dažniausia apsikrečiama laike lytinių santykiavimų. Tad vengk lytinių santykiavimų su sergančiomotere (arba, jei moteris, su vyru). Kadangi didesnė dalis prostitučių ir šiaip pusiau prostitučių serga venerinėmis ligomis,

nių“ redaktore, p. Botkevičiėnė, buvo valdžios iškelta, rodos, apie 45 spaudos bylos. Tai yra tikri juokai, daugiau nieko ir tokių nesamonių niekur pasaulyje negirdėti.

NEGRAŽU NETEKSYBĖ SKELBTI.

„Vienybės“ editorialų rašytojas, smerkdamas „Lietuvos žinių“ ir „Tėvyne“ už nepritariamą Sacco - Vanzetti nužudymui ir už kritikavimą ir smerkimą mirties bausmės įstatymo, pareiškia sekamai:

„Lietuvoje įvykus perversmui, nors tenai niekas nenukentėjo, apart politikierių, vienok kaip „L. ž.“, taip ir „T.“ volus tebeverčia gatavi revoliuciją ir kraujo paliejimus iššaukti; šaukiama, kad ten įstatymai būvę „išniekinti“, — nors, ištikrųjų ten nebuvo jokio įstatymų išniekinimo, tik jų laikinas suveržimas, kad Lietuvos valstybė greičiau iš pamatų sustiprėtų, kaip ir kitos šalys. Bet čionai Amerikoje, delei bylos Sacco ir Vanzetti, tie patys žmoneliai, demokratinės Amerikos įstatymus niekina, juos išjuokia, šią šalį vadina „kraugere“ ir tt.“

Well, mes nesiginčytume su „Vienybės“ editorialų rašytoju ar Lietuvos įstatymai būvę išniekinti ar tik „suveržti“. Matomai „Vienybės“ editorialų rašytojas priklauso prie tokių žmonių, kurie tikisi Lietuvos sustiprinti vien įstatymų „suveržimu“, arba kitais žodžiais tariant: įstatymų nepaisant ir krašto piliečių laisvę ir teises suvaržant saualės priemonėmis.

Taipgi nieko nesakytumėm ir delei savotiškos jo pažiūros delei įstatymų gerbimo. Juk visiems aiškiai suprantama, kad įstatymų gerbimas ir pildymas yra vienas dalykas ir atskiro įstatymo kritika, ypač tokio įstatymo, kuris atgyvenęs savo dieknas, yra visai kitas. Pagaliau, ir pats „Vienybės“ eidtorialų rašytojas gerai žino, kad Rydiena yra nemaža žmonių net ir

pačių šimtaprocentinių patriotų amerikonių tarpe, kurie visu griežtumu smerkia mirties bausmės įstatymą. Bet jei „Vienybės“ editorialų rašytojas nori mirties bausmės įstatymą gerbti, tai jo dalykas ir mes neverstume jo tą įstatymą smerkti, kaip kad jis reikalauja mūs tą įstatymą gerbti.

Bet kuomet tas rašytojas priimta mums kaltę, kad buv mes abelnai Amerikos įstatymus niekinam, juos išjuokiam, šią šalį vadina „kraugere“, tai jis jau nueina per daug toli ir šitokios jo skelbiamos neteisybės tylėjimu praleisti negalima. Turime pilną teisę jam pasakyti, kad labai negražu tokią neteisybę škelbti ir kitą laikraštį taip nepamatuotai kaltinti.

Rusijos komunistų valdžia nubaudė dainininką Šaliapiną, atimdama jam Rusijos „liaudies dainininko“ titulą. Neabejojame, kad p. Šaliapinui ta „bausmė“ tiek reiškia, kiek pernykštisto sniegas. Mat p. Šaliapinas nustojo komunistų malonės, vien delto, kad budamas užsieny, sako, išreiškęs užuojautos Rusijos tremtiniais, kurie nepritaria komunistų diktaturai. Gal kiek daugiau Šaliapinui reiškia, tai jo esamo turto Rusijoje konfiskavimas. Vadinasi, užtenka išreikšti užuojautą skurstantiems žmonėms, kurių komunistų diktatura nepakenčia, ir jau „šalies išdavikas“ — jau tavo turtais konfiskuojamas ir kuo tik gali tave baudžia. Tai mat kokia „teisinga“ komunistų diktatura.

Vokietijos oficialūs šaltiniai paduoda labai įdomią statistiką iš tikrųjų gyvenimo Vokietijoje. Tose statistikose sakoma, kad Vokietijoje esama apie 18 milijonų katalikų ir 36 milijonai evangelikų, tačiau katalikų dvasiškių nesulyginamai, neproporcionaliai daugiau, butent 23,000 katalikų dvasiškių, o evangelikų tik 16,700 dvasiškių. Bet tai senai yra žinoma, kad Rydiena yra nemaža žmonių net ir

tai visuomet vartok apsaugojimui nurodytus vaistus.

3) Venerinėms ligomis serga tukstančiai vadinamų gerų ir dorų žmonių, vedusių vyrų ir moterų. Didėniuose miestuose apie 20% visų gyventojų serga kokia nors venerine liga. Po karo šitos ligos ir kaimuose pradeda platintis.

4) Prieš apsisvedimą vyras ir mergina privalo nueiti pas venerinių ligų daktarą ir gauti sveikatos pažymėjimą. Nėra gėdos apsižiūrėti ir gydytis, bet tikra gėda ir prasižengimas apkrėsti nekaltą vyrą arba moterį.

5) Pavojinga bučiuoti vyras arba moteris, jei yra pamato abejoti apie jų sveikumą, o abejoti mūsų laikuose yra labai daug pamato: kas tave bučiuoja, bučiuoja ir kitus, o tie kiti gal but nesveiki. Tik tai daktaras gali sužinoti kas serga, kas sveikas. Statistikos parodo, kad daug tukstančių žmonių apsikrečia sifiliu nekaltu pabučiavimu.

6) Didelė kaltybė puola ant tų, kurie nesistengia tinkamai išsigydyti. Jie naikina savo sveikatą ir apkrečia nekaltus žmones. Kiekvieno žmogaus priederrnė raginti arba, reikalui esant, ir priversti gydytis visus, kurie šitomis ligomis serga.

7) Pavojinga vartoti kokį nors daiktą, kurį kiti vartoja. Galima apsikrėsti venerine liga vartojant puoduką, iš kurio visi geria, rankšluostį, kurį kiti vartoja, muilą, šukas, skusturą, drabužius, ir tt.

8) Tamsuolis savo nežinysę mėgina gėda pateisinti. Šviesiam žmogui turi būti gėda apsikrėsti venerine liga, nes galima apsaugoti. Apsikrėtus negali būti gėdos tinkamai gydytis, nes nesigydanč, galima kitus apkrėsti. Bet atminkite: ne laikas spyną pirkti kai arkliai pavogti, ne laikas teirautis apie apsaugojimą, kai jau susergi. Apsirgus reikia gydytis, o sveikam esant sužinoti kaip nuo šitų ligų apsaugoti.

savo nepaprastai dideliu skaitlumi dvasiškijs.

Neseniai Maine valstijoje buvo garsus kontestas, kad išrinktas gražiausio moteriškos rojos riešą ir kontestą laimėjo moteris, kuri turi pulką anukų. Vienok yra žmonių, kurie sako kad šioji gėdynė yra jaunųjų viešpatavimo aržius.

Neseni tai laikai, kuomet prohibicionistas pasivadindavo tik tie politikieriai, kurie susipykdavo su republikonų ir demokratų partijomis. Pagaliau ir šiandien tas pats: juo didesnis prohibicionistas juo dažniau su butlegeriais susitinka.

Viename Wisconsin valstijos mieste sukurė organizaciją senberniai, kad tuo būdu save apsaugojus prieš apkirptaplaukių šilkapanėkių jaunų moterų gudrybes. Vienok tai yra tokios tuščios pastangos, kad neverta apie tai nei kalbėti. Kas, kur girdejo, kad vyras atsilauktytų prieš apkirptaplaukių gudrybes: „by hook or by crook“ jos vistiek sau vyrus pasigau-na.

KIEK ŽUVO AMERIKIEČIŲ PASAULINIAME KARE.

Karo departamentas skelbia, kad laike Didžiojo Karo Suvienytų Valstijų kareivių žuvę, 431. Anglijoje ir 373 Belgijoje. Keturi kunai dar bus parvežta i Suvienytas Valstijas, 605 išsiųsta i žuvusiųjų gimtašalis ir 30,812 lieka Europoje. Iš likusiųjų 29,880 palaidota Francijoje, 431. Anglijoje ir 373 Belgijoje. Keturi kunai dar bus parvežta i Suvienytas Valstijas, 123, pagal giminių reikalavimą, pasiliks tose vietose kur originaliai palaidoti. 142 parvežtųjų kunai palaidota Suvienytų Valstijų tautinios kapuo-

JAUNIMO KELIAI

**SUSIVIENIJIMO
LIETUVIŲ AMERIKOJE
JAUNUOLIŲ SKYRIUS**

Kol dega krutinėje šventos ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžina stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta ant rieko.
KUDIRKA.

Redakcijos Straipsniai

JAUNUOLIŲ MOKYKLOS.

Jau prasidėjo mokslo metai — šimtai tukstančių lietuvių jaunuolių pradėjo lankyti pradinės ir vidurinės viešąsias mokyklas. Laimingi tie jaunuoliai, kuriems gyvenimo sąlygos leidžia aukštesnio mokslo siekti. Mokslo yra kiekvieno žmogaus šviesesnė, laimingesnė gyvenimo pamatu.

Tačiau lietuviai jaunuoliai neprivalo pasitenkinti vien viešųjų angliškų mokyklų lankymu. Jie privalo atminti, kad jie yra lietuviai, kad yra naudinga ir garbinga savo tėvų kalbą mokėti. O kiekvieną kalbą taisyklingsai tegalima išmokti tik mokyklas lankant. Tik mokykloje galima išmokti taisyklingsai rašyti ir skaityti, o tuomet jau nesunku taisyklingsai ir kalbėti.

Todel lietuviai jaunuoliai turi teisę reikalauti savo tėvų ir visuomenės veikėjų, kad jiems būtų įkurtos bent vakarinės lietuvių kalbos mokyklos. Jei visur, kur tik atsiranda burelis prakilnesnio jaunimo, kuris supranta daugiau kalbų mokėjimo naudingumą, pareikalaus lietuvių kalbos mokyklų, tai tos mokyklos bus įkurtos. Jaunuoliai visur reikalaukite tokių lietuviškų mokyklų, kad galėtumet tinkamai išmokti lietuvių kalbą skaityti ir rašyti. Atminkite, kad jums tas reikalinga ir naudinga. Jūs busite mūsų gyvenimo vadais ir veikėjais, o nemokėdami tinkamai lietuvių kalbos negalėsite pasekmingai tv svarbių ir atsakingų pareigų eiti.

Taipgi pareiga tų jaunuolių, kurie jau lanko lietuvišką mokyklą, prie kiekvienos progos pakalbinti ir savo draugus ir pažįstamus į jas įtolti. Nepavydėkite savo draugams naudingų dalykų išmokti — savo prigimtą kalbą pažinti. Pareiga ir tėvų savo vaikučiams pagelbėti lietuvių kalbos mokytis. Vaikai turi prigimtą teisę iš savo tėvų to reikalauti.

Kur tik galima steigkite lietuvių kalbos mokyklą jaunimui ir lavinimui, auklėkime priaugančius vaikus. Svarbiausia išmokykime juos lietuvių kalbą taisyklingsai skaityti ir rašyti. Taisyklingsas kalbos mokėjimas yra būtinas! Be to nei vienas veikėjas negali būti pilnai pasekmingu žmogui viešajam gyvenime, visuomeniniam veikime.

LINKSMA NAUJIENA.

Šiame „Tėvynės“ num. SLA. Reikalų Skyriuje, SLA. veikėjas p. Urbonas praneša labai linksma naujiena iš Dayton, Ohio. Jis rašo, kad prakilnosios Daytono lietuvių, p-lės Adelės Sakaičiūtės, Ona Sakaičiūtės ir Elena Stulgaičiūtės, deda pastangų, kad artimoje ateityje sutvėrus tenai SLA. jaunimo kuopą. Ir kadangi tos prakilnosios panelės su pilnu pasiryžimu to siekia ir pasižadėjo joms į pagalbą ateiti keletas žymių SLA. 105 kuopos veikėjų, tai nėra mažiausios abejonės, kad Daytono bus SLA. jaunimo kuopa.

Well, reikia pasakyti tiesą, kad Amerikos lietuvių gražiosios panelės ima viršų iniciatyvoje organizuoti jaunimą prie SLA. — kurti SLA. jaunuolių kuopas. Bet ir labai gerai, kad panelės to darbo prieškalyje atsistoja. Kuomet mūsų gražiosios lietuvių susiorganizuos į SLA. kuopas, tuomet jaunikačiai bus priversti prašyti, kad juos mergaitės priimtų bendrai su jomis veikti svarbių visuomeninių darbų.

Jau lygiai kelios SLA. jaunimo kuopos susitvėrė vien jaunų mergai-

čių pastangomis ir iniciatyva. Darbarose kuopose yra ir gražių vaikų ir darbas eina pasekmingai, bet vistiek pradžia tam gražiam ir prakilniam darbui padarė mūsų gražiosios mergaitės. Matyt buvo lemta ir Daytono mergaitėms paimti iniciatyvą suorganizavimui SLA. jaunimo kuopos.

Sveikiname prakilnas ir energingas Daytono lietuvių tokį naudingą darbą pradėjusias ir linkime joms gerų pasekmių. Neabejojame, kad artimoje ateityje susikurs Daytono skaitlinga SLA. jaunimo kuopa, nes tenai yra skaitlingas burys gražaus ir šviesaus lietuvių jaunimo.

Kuri bus sekanti lietuvių kolonija, kad jos energingosios mergaitės pasektų Daytono lietuvių pavyzdį?

Pagaliau vaikinai irgi neturėtų snausti, nes bus jiems negarbės, kuomet tik vienos mergaitės šiame naudingam ir būtinai reikalingam darbe pasižymės. Pasitikime, kad lietuvių gyvenime yra geras burys šviesių ir energingų vaikų. Todel nesauskite vyrai ir imkitės darbo! Juk bus nekokia garbė jums, kuomet jūsų kolonijoje merginos paims iniciatyvą tame darbe ir jums prisieis prie to darbo tik prisidėti ir sekti paskui merginas. Stokite darban iš pat pradžių, tuomet negalės vienos merginos pasisavinti iniciatyvos ir darbo pradžios. Atminkite, kuomet merginos pradeda organizuoti SLA. jaunimo kuopas, tai ankščiau ar vėliau busite priversti prie tų kuopų prisirašyti. Tad geriau jūs paimkite iniciatyvą arba bent iš karto stokite organizuoti kuopas bendrai su mergaitėmis. Tuo būdu išgelbėsite Amerikos lietuvių vyriškąją garbę.

Svajonėlė (IDEALUI)

Po skaisčia dangaus mėlyne
Baltos gūbės tyliai plauko,
Viduryje rožių lauko
Siela sieky susipynė —

Ir iškilo augstu noru,
Kai gūbėtai baltu bokštu,
Į padanges, į berybes, —
Kur sielos nurimsta „Trokštu“

Po skaisčia dangaus mėlyne
Verkia rožės jaunimoje —
Kad lakunas užsimoja
Trytų laužyti krutinę.

Gūbės plauko, rožės žydi,
Kyla žemė meilės bokštu, —
Svajonėlė tu jaunoji,
Atsilsėsi, mirus „Trokštu“

Leonas Vitkauskas.

Elena Braduniūtė Amerikonų Scenoje

„Vienybė“ praneša, kad jauna lietuvi, p-lė Elena Braduniūtė iš Newark, N. J., kuri susilaukė jau 18 metų amžiaus, tiek išsilavino ir pasižymėjo šokiame, kad gavo dviem metams kontraktą nuo garsaus Ziegfeldas, kaip solistė šokėja. Ziegfeldas ją pastogėjo šokant Bostone ir jam, kaip ir visai publikai, lietuvių išsilavinimas ir gražumas patiko. Reikia atminti, kad Ziegfeldo pastatymuose tegali patekti tik pačios gražiausios ir gerai išsilavinę šokikės ir chore dalyvaujantys merginos. Ir mūsų gabi lietuvių dionai užima solistės šokikės vietą. P-lės Elenos motina, našlė, dėjo visas pastangas ir sunkiai dirbo, kad išleis savo dukrelę į šokių profesiją ir šiandien susilaukė sau džiaugsmo.

P-lė Braduniūtė gerai pažįsta New Yorko apylinkės lietuvių kolonijos, nes ji dalyvaudavo lietuvių parengimuose kaip šokikė ir keli metai atgal buvo su rengus viener kitur savo koncertus. Dar

visai jauna mergaitė budama p-lė Elena dalyvavo ir visoje eilėje SLA. 5-to apskrities kuopų rengimuose vakaruose — vaidino mergaitės rolę ir šoko. Tas, rodos, buvo 1919 metų rudenį ir jau tuomet buvo galima matyti nepaprastą gabumą jaunos mergaitės, kaip šokikės ir scenos dalyvės. Linkime jauni lietuvių kuogeriausių pasekmių meno viršinių pasiekusiai.

PASTABA P-LĖI GALVOSUKIŲ.

Pasirodo, kad jaunuoliai labai įdomiauja galvosukiais. Paskelbus „Jaunimo Keliuose“ galvosukį, parašant pasakaitę, kurios kiekvienas žodis prasideda ta pačia raide, tokių pasakaitių gavome visą glėbį. Tačiau beveik visos jos nėra pilnai tikslingos ir stinga taisyklės sakinį sutvarkymo.

Todel šiūnui norime patarti gerbiems bendradarbiams, kad rašant tokias pasakaites neužtenka vien atskirų žodžių, prasidedančių ta pačia raide ar bekartojant tuos pačius žodžius. Reikia, kad sakiniai būtų aiškūs, taisyklingsi ir tų pačių žodžių pakartojimas galimas tik taisyklingsai sugrupuotose sakiniuose, kurie turi aiškia ir tikslia pasakaitės turinio prasmę.

Kuriuos galvosukius galėsime sutaisyti, prie pirmos progos patalpinsime „Jaunimo Keliuose“.

„J. K.“ Redakcija.

GALVOSUKIŲ KONTESTAS.

Su šiuo „Jaunimo Kelių“ num. pradame talpinti galvosukius, kurių bus viso dešimtis ir įvairios rūšies ir turinio. Kurie jaunuoliai atsakys ir atspės teisingai visus dešimtis galvosukų, tiems suteiksime dovaną — gražią apysaką „Gyvenimo Dumble“, kurios kaina yra \$2.50. Konteste gali dalyvauti jaunuoliai iki 18 metų amžiaus. Atsakymai reikia siųsti tuojau „Jaun. Kelių“ Redakcijai. Paaikšninimas ir atsakymai į kiekvieną galvosukį tilps „J. K.“ ir dvi savaiti nuo galvosuko paskelbimo, iki to laiko reikia prisųsti Redakcijai atsakymai. Teisingai atspėjusių ir atsakiusių į klausimus jaunuolių vardai tilps „J. K.“ kartu su atsakymu ar atspėjimu galvosukio.

GALVOSUKIS No. 1.

Kartą vežėsi žmogus vilką, ožką ir didelę kopustą galvą. Jam reikėjo persikelti per upę, tačiau valtėlė buvo tokia maža, kad jis su savim tegalėjo pasiimti tik vieną iš paminėtų nuosavybių ir todėl jam reikėjo visus tris po vieną pervežti į kitą upės pusę. Bet jam buvo didelė problema: vilkas suėd ožką, jei juos kartu paliksi arba ožką suėd kopustą, jei vilką paliksi. Kokiu būdu šitas žmogus galėjo pervežti visus tris po vieną, kad jie liktų sveiki ir čielę?

Atsakymas į šį galvosukį tilps „Jaun. Keliuose“ už dvi savaites. Atsakymus siųskite „Jaun. Kelių“ Redakcijai.

Ivairumėliai

Paukščių prieglauda. Indusai (Indijos gyventojai) labai rupinasi gyvuliais ir paukščiais. Ypatingai jie globoja senus ir ligotus paukščius. Tokiems paukščiams jie steigia prieglaudas. Kiekvienas turtingas indusai turi namelių paukščiams; namelis tas gražus, išdailintas; jo gyventojai — paukščiai prižiūrimi ir lėsinami. Indusai mano, kad žmogui mirus jo vėlė persikelia į gyvulius ir paukščius; jie tiki, kad kiekviename paukštyje gyvena kurio nors žmogaus vėlė. Del to jie taip myli paukščius ir rupinasi jais.

Skrudėlių „melžiamosios karvės“. Ne visi, tur but, žino, kad skrudėlės labai draugauja su smulkučiais vabalėliais (augalų utelės). Vabalėliai gyvena ant jaunų augalų lapų ir jų sultimis minta. Ant savo nugaros jie turi mažų skyliųčių, iš kurių sunkiasi saldus skystimas; tą skystimą labai mėgsta skrudėlės. Iš tų skyliųčių skrudėlės siurbia tą skystimėlį. Savo „karvutes“ skrudėlės rupestingai prižiūri ir saugo, kai jos nueina kiek toliau nuo skrudėlynų. Artinantis žiemai vabalėliai, nebegalėdami kėsti šalčio, lenda į skrudėlynus, ir ten juos skrudėlės maitina ir prižiūri, nelyginant žmonės savo naminius gyvulius. Iš tokio didelio susidraugavimo ir skrudėlės ir vabalėliai turi naudos: skrudėlės juos apgina nuo priešų ir iščiulpia saldųjį skystimą, kuris sulpinų vabalėlių kojas ir trukdytų jam vaikščioti, o vabalėliai už tai vaisinga savo draugus saldžiu skystimėliu.

Kipras Petrauskas

Rašo A. MIKAITIS

(Tęsa).

„Kitiems gal nebūtų užtekę ištvermės ligi galo, bent iki tokio greito ir vykusio galo. Bet Kipras Petrauskas, apie kurį tuo laiku gyviausiai sukosi visas operos kurimosi aparatas, nenustojo ir sunkiausomis valandomis upo ir nepasidavė pesimizmui. Kada išvargę ir išalkę, jo bendradarbiai klausdavo: „Kas bus, kad neturim lėšų ir esam išvargę? — jis optimistiškai atsakydavo: „Ligi naujų metų (suprask ligi 1921 m., sausio mėn. 1 d.) turėsim operą. Kai visą padarysime, tada ir valdžia ir visuomenė mus supras, įvertins; tada dings ir visi sunkumai. Bukime kantrūs“. Del šios paguodos sandarbininkų butis, tiesa, nepagerėjo, bet upas, ištvermė tiek sustiprėjo, jog visi kantriai laukė laimingesnių laikų.“

Darbo buvo daug ir sunkaus, bet vis dėlto tikslas buvo pasiektas — opera šiaip be taip prirengta. Netik operos dalyvių artistų, bet ir Kauno inteligentijos nusiteikimas prieš pirmąjį operos spektaklį buvo nepaprastas. Štai pluoštelis atsiminimų, iliustruojas tuometinį sostinės publikos nusiteikimą sulaukus savame krašte dainininkų savos operos.

„1920 metais, gruodžio mėn. 31 dieną Kaune buvo išspildytos „Traviatos“ afišos, kuriose didžiausiomis raidėmis buvo išrašytas Kipro Petrausko vardas. Žmonėse buvo girdėti nepasitenkinimo, nusiskundimų, kad negalėję gauti bilietų, nes tarvybos metu nebuvę galima išeiti pirkti. Vakare ties miesto sodu skubiai bėgo žmonės į teatrą, kad nepasivėluoti. Teatre jaučiamas kaž koks nepaprastas visų upas, kiekvieno atsilankiusio veide matyti didžiausio džiaugsmo, ar laukiant ko nepaprasto. Teatras buvo kimšte prikimštas. Štai trečias skambutis. Pasirodo p. St. Šilingas ir prabyla į publiką sakdamas:

„Daug yra tautos gyvenimo svarbių etapų, prie kurių tauta prieina tik per šimtų metų. Vienas tų istorinių etapų lietuvių tautai bus ši diena. Šiandien susilaukėme tos dienos, kada nepriklausomoje Lietuvoje galime atidaryti pirmąjį lietuvių operą...“

Bet kas beatmins visą, ką jis toliau sakė. Daugeliui ašaros žibėjo akyse, džiaugsmo ašaros, kaip kad kitą syk, pirmąjį „Vilniaus Žinių“ numerį pamatius.

Ir štai šių gaudingai džiaugsmingą valandą, staiga pasikelia uždanga ir, kaip perkuno griausmas, suskamba „Lietuva tėvynė mūsų“. Kai tą iškilmingą himną sugiedodjo drauge solistai, choras ir du orkestrai, tai rodėsi, jog sugrius silpnūčiai teatro murai. Tokie buvo to atmintino vakaro išpuzdžiai. (1926 m. „Iliustruotoji Lietuva“).

Jau šešeri metai praslinko, kaip Lietuvos opera įkurta. Šiandien ji jau išaugo ir stipriai ir galinga meno įstaiga, kuri Lietuvos visuomenei yra, tarsi, šventykla.

Mūsų operos personalas šiandien turi 119 žmonių. Iš jų nuolatinį 36 asmenų chorą, 44 įvairių instrumentų orkestrą, 2 dirigentų, 20 solistų, vieną režisorių, 1 balietmeisterį ir 6 pagalbinio aparato. Per 1926 metus buvo pastatyta 110 spektaklių, kurie davė pajamų 309,384,35 litus. (Žinios imtos iš operos 1926 metų apyskaitos „Švietimo Darbe“ 1926 m. gruodžio mėn.).

Taip išaugti ir išsikeroti Lietuvos opera tegalėjo tik dėka mūsų nenuilsantiems menininkams, kurių priešaky visados stovėjo ir stovi mūsų tautos dainos meno žvaigždė, operos premjeras Kipras Petrauskas. Todel ir nenuostabu, kad taip iškilmingai ir nepaprastai šventė Lietuvos visuomenė ir menininkai pernai jo 15 metų scenos meno darbo sukaktuves.

Kipras Petrauskas šiandien ne vien tik lietuvių yra mėgiamas, gerbiamas bei aukštai vertinamas. Jį įvertina visi, kas yra matę jo genialius aktorius gabumus ir klausyti jo nepaprastai gražaus balsas.

Štai kaip apie Kiprą Petrauską atsiliepia latvių žurnalistė panelė L. Blekytė, vieno muzikos žurnalo bendradarbė, gerai pažįstanti lietuvių meną.

„Kipras Petrauskas — šviesiausias reiškinys lietuvių meno danguje. Reiškiny, kuriuo mūsų brolių tauta tikrai gali didžiuotis.

„Ir mums, latviams, gerbiamas meni-

ninkas yra senu, mielu pažįstamu. Ne sykį jis gastroliavo mūsų Nacionalėje Operoje. Ir visumet jis įgydavo didelį pasisekimų, simpatijų, kokių nėra sulaukęs nė vienas kitas užsienių dainininkas. Susijaudinę visi — ir publika ir kritika. Ir tikrai: kas gi galėtų ramiai praeiti pro Petrausko meną? Jo menas patraukia kiekvieną. Jis turi labai reto gražumo balsą, kuris nepažįsta jokių technikos sunkumų. Jis gieda tokiu lengvumu, be jokių dirbtinių pastangų, kad tenka tik stebėtis. Bet jis turi dar kai ką, kuomi gali girtis tikrai reti, tikri, dievų išrinktieji menininkai — vidurinį gilumą, dvasinį įkvėpimą, nuosirdumą. Kaip tik tos jo ypatybės verčia klausytoją su sielos virpėjimu sekti jo dainavimą ir vaidinimą. Išpuodis lieka vis gylus ir nedylamas. Žmonės dar metų metais atsimena kaip jo dainuota atskira frazė, kokių sprogčių jo perduoti vaidinamojo asmens vidujiniai pergyvenimai. Taipogi abiejų brolių kūrybą artinomis idėjai K. Petrauskas žymiai patarnavo. Dėka jo asmeniui platus latvių sluogsniai anė gyviau domėtis lietuviu. Dėka jam net didžiausi skeptikai negalėjo užginčyti lietuviams privalomo dvasios turtingumo ir gabumo, jei iš jų tarpo kilo toks ryškus talentas.

„Didžiojo dainiaus garbės diena randa gyviausio atbalsio latvių publikoje — minytse jinaį džiaugiasi kartu su juo del figioliinių pasisekimų, del tų įvertinimo ir padėkos pareiškimų, kurių jam teks susilaukti.“

„Po visų čia mano pareiktų minčių,“ toliau tęsia autorė, „be abėjos, mielu noru pasirašyti kiekvienas mūsų meno draugų, kiekvienas, kurs tikrai kartą girdėjo tą švelnųjį, kilnios dvasios meninką. Gi tokių yra tukstančiai. Jie visi turi vieną linkėjimą jo sukaktuvių atveju — tegul tas retasis talentas dar ilgai teikia džiaugsmo visiems grožio ir dailės trokštantiesiems, tegul jo tolimesnį kelią dengia vis nauji laurai; tegul kiekvienas Kipro Petrausko pasisekimas įneša naujų, amžinų vertenybių lietuvių muzikos dirvoje.

„Galų gale“ — baigia savo straipsnį autorė, „vienas, kiek egoistinis pageidavimas — tegul didysis dainius juo greičiau ir dažniau aplanko Rygą, kurį senai jo laukia, kur senai ilgimasi jo šviesiojo meno.“

Kipras Petrauskas išlausė jų prašymų ir pageidavimų ir 12 kovo, 1926 metų išvažiavo į Latviją ir Estiją gastroliuoti jų operuose.

Neturėdamas po rankai to laiko latvių ir estų spaudos organų, negaliu pacituoti, su koku entuziazmu ir prisirišimu Kipras Petrauskas buvo sutiktas, kaip gausingai buvo lankomi jo spektakliai. Reikia viena pasakyti, kad Kipras Petrauskas daugiau ir geriau yra vertinamas svetimtųjų kirtikos, negu savo. Nors tiesa, mes savos meno kritikos dar kaip ir neturime; mūsų meno kirtiką atstovauja dažniausiai įvairūs meno diletantai ir tai iš lietuvių tarpo daugiausia, kuriems tiesa sakant daugiau rupi smagumai, negu meniniai išpuzdžiai bei perpyvenimai. Bet gi del to mūsų sostinės ir provincijos publikos Kipras Petrauskas yra stačiai dievinamas už savo žavinčias dainas ir vaidinimą.

Tačiau reikia neužmiršti, kad rimtesnioji bei daugiau meno dalykuose nusimanąioji kritika (deja, tokios nedaug tesama!) K. Petrauską irgi tinkamai moka įvertinti ir branginti. Štai kaip apie K. Petrauską atsiliepia žymi lietuvių rašytoja O. Pleirytė-Puidienė, viena iš rimtesniųjų mūsų teatro, o ypatinai operos kirtikų.

„Kaipo menininkas Kipras Petrauskas yra ne tik nepaprastas dainininkas, bet ir genialų gabumų kūrėjas, nes jis moka savyje kuriamą vaizdą, savo individualiu supratimu neinterpretuoti, bet iš naujo kurti, duodamas savo partijos ir partijos psichikai kas kartą naują gyvybę. Kaipo didžiai talentingas dainininkas ir vaidila jis moka prieti prie scenos kurinio iš simbolišės pusės, darydamas jį amžinai gyvu ir nauju, kaip savo turtingu, subtilingu balsu (dainavimu), taip ir akcija (vaidinimu).

*) Šios mintys rašytos 15 metų scenos meno darbo sukaktuvių proga.

(Daugiau bus)

S. L. A. REIKALAI

S. L. A. REIKALU NUOTRUPOS

Rašo Pr. Bajoras.

Dar mėnesis ir jau atsiveikiname su linksmais, vasariniais, išvažiavimais, tyru, saulėtu oru ir vėl dūmams į miestą, į troškias svetaines kultūrinių darbų dirbti. Ir tas mėnesis netruks prabėgti. Laikas juk nepavejamai bėga.

Sugrįžime į miestus darbuotis. Bet ką veikime? Daug darbų turime. Štai jų keletas.

Visų pirmiausia — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, mūsų organizacijos reikalai. SLA didelė ir galinga organizacija. Bet tai nereikia, kad tuo didumu turime but pasitenkinę. Tai nereikia, kad turime, sudėję kojas prie šilto kavalio, ko tai nežinomo laukti. Turime dirbti, kad mūsų organizacija šios žiemos darbuotė parodytų dar didesnius vaisius, negu kuomet nors pirmiau. Mūsų pareiga S. L. A. padvigubinti nariais ir turtu. Tuo tikslu reikia suburti: rengti prakalbas, eiti į namus, kalbinti naujus narius prisirašyti. Rodos mūsų organizatorius ir vėl SLA kuopas lankys. Su jo pagalba galima daug nuveikti. Reikia jam pagalba teikti. Tuo reikalu bus nemažai darbo, bet daug ir pelno: naujų narių jaunųjų, naujos energijos kuopos.

Toliau — mūsų jaunimas, jo reikalai. Turime arti 400 kuopų. Arti kiekvienoj k. yra nuo 18 iki 50 jaunuolių. Tos kuopos galėtų sudaryti jaunuolių skyrius ir leisti jaunuoliams paskirai darbuotis. Kuopos, kurios neturi jaunuolių, reikia dėti pastangas, kad tokių jaunuolių kodaugiau prie kuopos prirašius ir vėliau sudarius atskirą jaunuolių skyrių. Reikia tvirti suaugusių, pilnametį jaunuolių kuopas.

Keletas kuopų yra įsteigę jaunuoliams lietuvių kalbos mokyklėles. Bet tai dar mažai, nes tik keletas. Veik kožna kuopa galėtų jaunuoliams mokyklėlę įsteigti. Tai lengva. Reikia tik kiek tiek darbo. O lietuvių kalbos mokyklėlė, tai geriausia lietuviybės auklėjimo įstaiga. Tokia įstaiga turėtų rasti prie kiekvienos SLA kuopos. Butinai. Tik tokiu būdu mes įstengsim jaunią sulietuvint ir palaikyti prie lietuvių.

Tai SLA augimo reikalu darbuotė. Bet mes veikime ir kultūrinis darbus. Mūsų kuopos rengia visokius parengimus: teatrus, koncertus, šokių, balių bei šiaip linksmo pobūdžio pramogų. Kai kurios kuopos apie tai jau tarėsi savo susirinkimuose. Kai kurios jau išrinko žiemos sezono parengimams komisijas. Tos komisijos, prie pirmos progos, ką nors suruoš. Dar mėnesiui pralinkus, tos kuopos jau pasirodys savo kultūriniais darbais.

Kuopos, kurios apie tai dar nesitarė, pasitarkite

sekančiame susirinkime. Laikas bėga. Jo nepavysi. Nereikia tad snausti. Bėgkime ir mes podraug su laiku.

Kur yra scenos mėgėjų, tai jie patys, savo iniciatyva, dirba. Kur tokių darbuotojų nėra, geresniems parengimams galima pasiūlyti mūsų profesionalus. Tenka girdėti, kad Babravičius - Vanagaitis - Jozavitas (linksma trio) ir šiomet rengiasi lietuvių kolonijose koncertuoti. Galima jiems koncertus surengti. Publika neapsivils. Neapsivils ir rengėjai. Bus naudos publikai, artistams ir kuopai - rengėjams. Artistas Pilka taip gi ruošia naują ir gražų žieminiam sezonui scenos veiklų programą. Galima jį prašyti į jūsų koloniją atsilankyti ir po jo vadovybe ką nors rimto scenoje pastatyti. Jis ir gi publikos nei rengėjų nesuvis.

Žiemos sezonu gi geresnės progos turime pasidaryti ir kovai su mūsų nealabuoju priešu — girtuoklybe. Šiuo reikalu galima surengti bent vieną kitą paskaitą. Gydytojų lietuvių turi kiekvienoje kolonijoje. Šitame darbe jie gali būti specialistais. Reikia juos paprašyti, pakviesti, jiems padėti surengti atitinkamą priešais girtuoklybę paskaitą-pamoką.

Bėgančiais lietuvių gyvenimo reikalais ir gi neturime snausti. Reikia atsiminti ir apie mūsų tėvynę Lietuvą.

Žodžiu, žiema netoli. Sezonas darba jau čia pat. Turime veikti. Turime pasirašyti rankoves ir sukrusti taip, kad šitas žiemos sezonas mus pakeltų daug aukštesnį laipsnį. O tai padaryti mes galime. Mūsų jėgos stiprios. Sumanymų turime. Darbų yra begalė. Reikia tik jėgos tinkamai suburti. Reikia mums parodyti, kad mes esame kultūringi, mokame kultūros darbus veikti. Mes turime visus įtikinti, kad Susivienijimas yra ta jėga, kuri judina visą Amerikos lietuvių išeivijos gyvenimą.

Žiemos sezonui atėjus, kilkime, žengkime, eikime į šviesesnę ateitį. Budėkime. Vasarėlę jau pradeda nuomus šalintis. Žiema čia. Ji kviečia mus prie kultūrinių darbų. Rengkimės prie jų ir podraug kelkime mūsų garbingos organizacijos S. L. A. vardą.

SLA ir mūsų organizacijos pirmaeilį darbuotojų vardas bei garbė nežmoniškai komunistų organuose vaikiojami. Tuo pačiu trukdoma ir visa mūsų organizacijos eiga, bujojimas. Jei šitai atsitiktų su svetima, taigi fratele organizacija, tai tokie organizacijos vardo vaikiojimai, darbuotojų niekintojai ir eigos trukdytojai jau senai būtų atitinkamoje vietoje atsidūrę. Ar ilgai mūsų nariai šitai toleruos? Ar ilgai SLA Pildomoji Taryba leis vėjavaikiškiems komunistams mūsų kilnų darbą demoralizuoti? Ar ilgai mes leisime svetimam gaivalui mūsų or-

ganizacijos narių tarpe neapdykantis sėklą sėti. Butų jau laikas tuos šmeižikus sudrausti!

*****

Apie jaunimo organizavimą kalba ir Aštuntas Apškritys. Nepasilieka ir Pirmas. Kiti apskričiai šiame reikale jau tarė savo žodį. Todėl reikia tikėti, kad mūsų apskričiai jaunimo organizavimu sukrus ne juokais. Reikia pilnai būti išitinkusiems, kad prasidėjus žiemai sezonui, mūsų organizacija jaunimu keleriopai paaugės.

Taip ir reikia. Jaunimas, tai mūsų ateitis. Be jaunimo mes pertoli jau negalime nueiti. Jaunimas turės mūsų organizaciją vairuoti. Reikia jį visomis pastangomis prie Susivienijimo traukti.

NEGRAZUS NESĄJININ-GUMAS.

Drąsiai galima sakyti, kad pasaulyje nėra kitos tokios organizacijos, kurios viršininkams tektų tiek nukentėti, kiek prisieina iškęsti SLA Pildomajai Tarybai įvairių įvairiausių šmeižų ir niekinimų. Ir tie niekinimai Pildomosios Tarybos adresu laidžiam ne tik pašalinį politikierių, bet ir pačių nesąjiningųjų SLA narių. Už nepamatuos kaltinimus ir nekultūringą niekinimą Pild. Tarybos būtų galima tokius narius sudrausti sulig Konstitucijos patvarkymo, bet dažnai prisieina tik pasigailėti tokių žmonių, kad jie patys nežino ką daro.

Kaip pavyzdį galime paimti sekamą atsitikimą: SLA. 169 kuopos, Ambridge, Pa., numiršta narys J. Šilkunas. Palieka didelę šeimyną skurde. Bet mirties paliudijime gydys ilgonį daktaras pažymi, kad velionis mirė nuo alkoholio. Nors Pildomosios Tarybos širdingiausiai noru yra išmokyti kiekvienam nariui visą tai, kas jam priklauso, o ypatingai tokiame atsitikime, kur einasi likusių skurde našlaičių sušelpimas, bet SLA. Konstitucijoje pažymėta sekamas patvarkymas (skyrius 8-tas, paragrafas 9):

„Pomirtinė nei jos dalis negali būti išmokėta mirusiojo nario pašalpagaviui ar pašalpagaviams, jei narys įsigavo į Susivienijimą per apgavystę, ar per netikrą ir melagingus užreikšimus daktarui - kvotėjui; arba jei tokio nario mirtis atsitiko iš priežasties perdidelio svaiginančių gėrimų vartojimo, alkoholio ar kitokių nedorų pasielgimų.“

Daktaras liudija, kad narys mirė nuo alkoholio, ir daktaro liudymas nusveria viską, nes ar teisme ar kur kitur daktaro žodis žmogaus mirties priežastis įrodyti reikią daugiau, nei visos kuopos ar visų 20,000 S. L. A. narių liudymas, kad tokis žmogus mirė ne nuo tos ligos, kaip daktaras liudija. Jei Pildomoji Taryba, neatsižvelgdama į daktaro liudymą, kad narys mirė nuo alkoholio, išmokėtų jo pašalpagaviams pomirtinę, tai bile vienas SLA narys, kuris žinotų tokį atsitikimą, gali kaltinti Pildomąją Tarybą už SLA. Konstitucijos laužymą ir kad ji neteisėtai būd išmoka iš apdraudos fondo pinigų.

Pagaliau, Pildomoji Taryba negali nei per nagos juodumą prasielkti su SLA. Konstitucija, nes tuomet organizacijoje įvyktų tvarkė ir nariai su tokiais organizacijos viršininkais nesiskaitytų. Taigi kiekvienas SLA narys turėtų tik pasidžiaugti, kad Pildomoji Taryba laikosi Konstitucijos ir daboja visos organizacijos labą, o juo labiau organizacijos viršininkų. Tai yra negražu, ne-

žiningieji ir organizacijos labą besirūpinantieji SLA. nariai tuomi džiaugiasi ir patenkinti tokiu savo viršininkų nusistatymu. Bet yra ir tokių nesąjiningų SLA narių, kurie niekina ir šmeižia Pildomąją Tarybą užtai, kad ji laikosi Konstitucijos. Prie pastarosios rūšies žmonių prisieina priskaityti ir SLA. 169 kuopos dalį narių. Kuomet kuopa gavo iš Pildomosios Tarybos pranešimą, kad velionio J. Šilkuno pomirtinės negali išmokėti, nes daktaras liudija, kad jis mirė nuo alkoholio, tai kuopos susimokė kilo visokių Pildomajai Tarybai kaltinimų. Tuos kaltinimus kuopos valdybos du nariai: pirmininkas J. Narkocias ir išdinkas A. Malinauskas surašė ir po jais pasirašę priėmė organui, reikalaujanti tuos nepamatuos Pildomajai Tarybai kaltinimus paskelbti organe. Jiems buvo paaiškinta visa aukščiau išdėstyta padėtis ir pasakyta, kad organui būtų prasižengimas kaltinti Pildomąją Tarybą ir ją niekinti už tai, kad ji laikosi Konstitucijos patvarkymų. Taip pat buvo pastebėta, kad ir nariai negali tokiu būdu niekinti ir kaltinti organizacijos viršininkus.

Tačiau minimi žmonės tuo nepasitenkino. Jie matomai žino, kad Amerikos lietuvių gyvenime yra tokių šlamštų, kurie talpina visą, ką tik gauna prieš SLA. organizacijos viršininkus ir dar patys visokių šmeižų prigamina. Tad pasiūdojami ta proga pasiūdojami tuos savo nonsensus Brooklynio šlamštui ir tas su didžiausiu džiaugsmu patalpina. Kad parodyti SLA. nariams tokių karštągių nesąjiningumą, tai štai žymesnės ištraukos iš to šmeižo:

„Kuomet sveiki, tai krapštomės centus iš kišenių, o jeigu pasitaiko kam susirgti, tai nors ir prisiūnčia atlyginimą, bet apkarpyta iš visų pusių; čia ir galvok, ar iš tavęs centas juokas krečia, ar suvaro net kelias dienas į vieną dieną ir parokuoja už vieną. O jeigu narys mirė, tai nereikia nei kreiptis prie centro, nes Pild. Taryba išrankioja išimtiniausius paragrafus, tokius paragrafus pasinaudoja, ir apskelbia, buk mirtis nelegalė, todėl pamirtinė išmokėta nebus. Tai reikią, narys tol nariu, kol sveikas ir gyvas, o kada mirė, tai peržengė konstituciją ir tapo išbrauktas iš draugijos...“

„Visi tokiu nuosprendžiu būvo susidomėję, nes žmogus ilgus metus mokėjęs pomirtinės fondą, o kada numirė, tapo išbrauktas iš draugijos. Čia faktas, velionis J. Šilkunas pripažintas buk miręs nuo alkoholio. Bet gi mes žinome gerai, jeigu jis, dirbdamas paprasto darbininko darbą, galėjo maitinti šeimyną, susidedančią iš 10 ypatų, tai galima spręsti, kad nebuvo didelis alkoholis. Dar turime pridurti, kad šioj gadytėj daktarai, neatradę priežasties, visados paskelbia, kad tai nuo alkoholio mirė ir viskas atlikta.“

Tai matote kiek čionai yra logikos ir sveiko supratimo. Paprastai, vos vardą pavardę pasirašanti žmoneliai imasi net tokio dalyko, kaip profesionalus — daktarus mokyti ir statosi daugiausia žiną ligų srityje už medicinos mokslus baigusius gydytojus. Na ir pasikalbėk žmogus su tokiais „išimtiniais“, jei mandras esi.

Pagaliau reikią pasakyti, kad tokie kaltinimai Pildomajai Tarybai yra prasižengimu prieš SLA. Konstituciją. Nejaugi šitie žmonės nežino, kad be faktų ir įrodymų negalima kaltinti paprasto organizacijos nario, o juo labiau organizacijos viršininkų. Tai yra negražu, ne-

rimta šitai elgtis SLA. nariams. Jei, toki Konstitucijos patvarkymai kam netinka, tai yra laikas ir budas jų pakeitimui — tam yra SLA. Seimai ir kiekviena kuopa gali daryti Seimui įnešimus Konstitucijos pakeitimui ar jos papildymui. Bet kol Konstitucijos nuostatai yra galėję, tai ir Pildomoji Taryba ir kiekvienas SLA. narys be jokio atsakinėjimo turi tai pildyti ir tik taip elgtis, kaip Konstitucija nurodo.

Visgi įdomi žmonių psichologija. Jie žiuri į Pildomosios Tarybos atsisakymus išmokyti pomirtines ar pašalpas tokiomis atvejais, kur sulig Konstitucijos patvarkymu negalima išmokyti, lyg SLA. išdas išimtinai priguli Pildomosios Tarybos nuosavybei ir tuos pinigus gali pasiimti Pildomoji Taryba. Juk reikia suprasti, kad Pildomajai Tarybai ar atskiriems jos nariams nėra jokios naudos iš to ar nariui pomirtinė bus išmokėta ar ne, ar narys gaus kelis dolerius daugiau ar mažiau pašalpas. Bet delei bendro S. L. A. organizacijos labo, delei visų narių apsaugos Pildomajai Taryba turi žiūrėti, kad neišmokėjęs pašalpų tokiomis atvejais, kuomet narys neteisėtai to reikalauja, kuomet Konstitucija patvarko, kad tokiais ir tokiomis atsitikimais nariai negali gauti pašalpos ir pomirtinės. Ir kuomet Pildomoji Taryba šito laikosi, tai ją gali kaltinti tik toki SLA. nariai, kuriems bendras organizacijos labas nerūpi, arba kurie prisirašo į organizaciją vien tuo tikslu, kad kuomažiausiai į ją įmokėti ir kuodaugiau iš jos išimti.

Ant galo reikia stebėtis, kad SLA. 169 kuopoje šitoki dalykai galėjo atsitikti ir šitokius šmeižus prieš Pildomąją Tarybą galėjo paleisti pašalinuose šlamštuose kuopos valdybos du nariai. Šių žodžių rašytojui yra gerai pažįstami 169 kuopoje broliai Grambai, kurie yra rimti vyrai ir ilgus metus sąjiningai ir su pasišventimu SLA. organizacijai dirbantį veikėjai. Nejaugi jie negalėjo kuopos nariams ir valdybai paaiškinti, kad šitokių akių plotu negalima organizacijos reikalų spręsti ir tokiu būdu kaltinti ir šmeižti organizacijos viršininkus.

Šitas atsitikimas yra vienas iš šimty kitų atsitikimų SLA. organizacijos gyvenime. Tik šitas vienas iškeltas faktas aiškiai parodo, kiek tenka bereikalingai nukęsti SLA. Pildomajai Tarybai ir Centrui nuo nesąjiningųjų SLA. narių ir vien užtai, kad Pildomoji Taryba laikosi Konstitucijos ir daboja abelną SLA. organizacijos labą.

DELKO SLA. NARIAI PAMETA ORGANIZACIJĄ.

Man bekabinant lietuvių prisirašyti prie SLA. tenka išgirsti labai įdomių argumentų ir „komplimentų“ mūsų organizacijai. Štai sutikau vieną užtai, kad Pildomoji Taryba laikosi Konstitucijos ir daboja abelną SLA. organizacijos labą.

—Ar tamsta prigulite prie S. L. A. organizacijos?
—Ne — atsako jis stačiai.
—Ir nemanote prisirašyti? — vėl jo klausiu.

—Nežinau... — atsako abejončiai. — Per ilgus metus prigulėjau ir nemaža pinigų išmokėjau. Bet man tos piovynės kuopoje taip įgriso, kad nustoju lankyti susirinkimus ir mokėti į organizaciją ir dabar nepriguliu — paaiškina jis.

—Tai Tamsta prigulėte prie SLA. ir tik tų ergelių kuopoje negalėdami pakęsti pametę organizaciją?

—Taip. Man stačiai nesu-
prantama už ką tos pačios organizacijos nariai, kurie vienu tikslu prie organizacijos prisirašo, turi pyktis, maišalęne kelti ir kaip didžiausį priešą bartis. Aš noriu su visais bu-

ti geru ir todėl nenoriu, kad kas mane žvairuotų, kaip į savo priešą.

—Na — sakau — jei nebutų kuopoje tokių barnių ir vaidų, tai ar prigulėtumete prie Susivienijimo?

—Taip, prigulėtume keturi, arba nei vienas.

—Kaip tai keturi arba nei vienas?

—Nagi aš pats, mano žmona ir du vaikai.

Pradėjau jam aiškinti, kad dabar vietinėse SLA. 38 ir 83 kuopose barnių jau nėra, nes kaip į vieną, taip ir į antrą kuopas pasiskirstė tik vienminčiai nariai ir nėra už ką bartis.

—Tai išpildyk aplikacijas visiemis keturiems — pareiškė jis truputį pagavojęs.

Tai jau dešimtas iš eilės sugrįžta atgal į Susivienijimą, kurie buvo pametę organizaciją vien dėlto, kad negalėjo pakęsti vaidų ir barnių kuopos susirinkimuose.

Todel Pildomoji Taryba turėtų vykinti gyvenimą pereito savo suvažiavimo nutarimą: kur tik pasireiškia kuopose tokių nesutikimų tarpe narių, persikirti juos į atskiras kuopas iki dar ramieji nariai neapleidžia organizacijos. Tokie nariai neturėtų skriaudos, nes jiems nereikėtų iš naujo mokėti įstojimas, kuomet kuopoje ramybei įvykus jie vėl norėtų sugrįžti atgal į Susivienijimą. Tai sveikčiausias sumanymas dėl labo organizacijos ir apsaugojimui ramiųjų narių nuo išsi-
braukimo iš SLA., kurie negalėdami vaidų ir barnių pakęsti pameta organizaciją.

J. Marcinkevičius,
SLA. 38 kp. org.

IŠ S. L. A. KUOPU DARBUOTĖS

DAYTON, OHIO.

Linksma ir Brangi Naujiena.

Mūsų SLA. 105 kp. piknikas buvo dideliai paskėmingas, kuris įvyko rugsėjo 4 d., A. F. Gedraičio miške. Gamta suteikė puikų orą, publikos privažiavo apie du šimtai ir pusę publikos sudarė jaunuoliai ir jaunuolės. Linksminos visi šokdami gan smarkiai, tikrai lietuviškai. Mat gerb. B. Varasius orkestras visus verčia sukts kaip senus, taip ir jaunus. Dar ir pelno liko kuopai 40 dol.

Betgi štai kas tame piknike svarbiausiai pasireiškė: o gi trys jaunos gražuolės, kaip žibantės žvaigždutės, tai yra panelės: Adelė Sakaičiūtė, Ona Sakaičiūtė ir Elena Stulgaičiūtė pareiškė sekančiai: „Mes norime greitai suverti jaunuolių SLA. kuopą Dayton. Tikrai mums padėkite pradėti darbą.“

Išgirdę tai SLA. 105 kp. darbuotojai labai širdingai priėmė ir apsidžiaugė tokiu brangiu ir prakilnum jaunuolių pasiryžimu. Į pagalbą toms prakilnoms panelėms prie suorganizavimo jaunuolių kuopos pasižadėjo ant vietos piknike gerb. veikėjai: Tamas Sakaitis, B. Varasius ir J. A. Urbonas, o ponė Anelė Milošienė apsiėmė jaunuolius lavinti žaislų, teatrinių perstatymų ir ką kitą, kas tinka jaunuoliams.

J. A. Urbonas,
SLA. 105 kp. sekr.

GRAND RAPIDS, MICH.

Lizdas Kenksmingo Elemento.

Jau teko daugumai SLA. narių girdėti, kaip mūsų mieste bolševikai pasiryžo ant žut but SLA. 60 kp. kokių nors būdų sudemoralizuoti ir pakenkti jos veikimui. Jau per keletą metų jie dirba šiai kuopai pragaištingą darbą, taip kad kuopos rimentesniems nariams prisieina kovoti ir kaip didžiausį priešą bartis. Aš noriu su visais bu-

gali bile valandą pastatyti kuopą pavojingon padėtin. Ar tai kokiuse parengimuose, ar tai paprastuose susirinkimuose jie bando pakelti tokius klausimus, kurie būtų tik jų vienų naudai geri, neatsižvelgdami, kad didžiama narių su tuo nesutinka. Neperėjus tokiem jų įnešimam, jie kelia triukšmą ir trugdo susirinkimui tęsti toliau savo darbą, kuris yra būtina reikalingas organizacijos labui. Valdybai noroms nenoroms prisieina griebtis tokių priemonių, su kurių pagalbą būtų galima tuos rėksnius numalšinti.

Taip, štai nelabai senai toki trys rėksniai tapo nubausti po 25c. už tvarkos ardyumą susirinkime. Žinoma, bausmė mažai už tokį pasielgimą, bet dar ir su šita bausme jie nepasitenkino ir vienas iš tų nubaustųjų, butent J. Adomaitis, patraukė kuopą teisman. Reikią geriau užmokėti advokatai belis dėstus dolerių, negu kp. bausmės 25 centus.

Antras, kuris patraukė S. L. A. 60 kp. teisman, yra K. Jakimavičia. Tas žmogutis nėra SLA. nariu ir niekada juo nėra buvęs. Visa priežastis tik tame, kad Jakimavičia pasijuto įžeistu ar gal kitą jo „ta vorščių“ pakiršytas traukti kp. teisman, ką jis ir padarė. Dailys yra štai koks: kuopos valdyba padarė atšaukimą, kuris tilpo „Vilnius“ No. 132, šių metų. Atšaukimas buvo taikomas į jo korespondenciją, tilpusią pirmiau tam pačiam laikrašty. Tame atšaukime nebuvo nieko tokio, kas būtų Jakimavičiui įžeidęs taip, kad reikėtų tampytis po valdiškos teismus. Viskas, kas ten buvo pažymėta, tai kad K. Jakimavičia paduodamas aplikaciją del įstojimo į SLA. 60 kp., pasijaunimo save ir, žinoma, tą Jakimavičiaus aplikaciją svarstė visos susirinkimas, reikią keli desėtkai žmonių, kurie išreiškė nuomonės, kad jis gali būti senesnis, negu pasidavęs ant aplikacijos. Taigi čia ne valdyba, ne niekas kitas negali būti kaltinamas, kaip tik patsai Jakimavičia už neturėjimą gerų prirodymų, kurie jo aplikaciją būtų pateisinę.

Bet čia visi bolševikų užsi-puldinėjimai ant SLA. 60 kp. grūčiausiai bus pamatuojami visai kitais motyvais, jie skundžia ne dėlto, kad jis likos nubausti arba įžeisti. Jiems tas nebutų taip kenksminga, kaip jiems yra kenksminga pačios kuopos nepaprastas augimas skaičiumi narių. Čia jie mato kuopą jaunųjų skyrius organizuojasi, laiko savo susirinkimus ir tie susirinkimai darosi kas kartą vis skaitlingesni. Ir suaugusių susirinkimus lanko daug didesnė narių dalis, negu kada nors pirmiau ir jų narių nusistatymas prieš bolševikus kas kartą vis didėja. Jie mato, kad anksčiau ar vėliau SLA. nariai padarys galą tai raudonai propagandai, kurią bolševikai bandė vartyti per keletą paavo jaunuolių kuopos pasižadėjo ant vietos piknike gerb. veikėjai: Tamas Sakaitis, B. Varasius ir J. A. Urbonas, o ponė Anelė Milošienė apsiėmė jaunuolius lavinti žaislų, teatrinių perstatymų ir ką kitą, kas tinka jaunuoliams.

SLA. Kalendorius

KUOPU BEI APSKRICIŲ
PARENGIMAI

BROOKLYN, N. Y., SLA. 38
Kp. Jaunuolių Mokyklos išvažiavimas bus rugsėjo 25 d., Forest Hills Parke. Programą išpildys vien tik jaunuoliai. Bus įdomių lenktynių, prakalbų, deklamacijų, dainų.

kuopai pakenkti išaikvojant jos išdą. O kuomet kuopos išdą bus tuščias, tai ir pati kuopa pasilikta bespėkė. Tai šitokis jų yra vienintelis tikslas, tai toks jų nusistatymas link SLA.

Jeigu tuos pinigus, kuriuos mes išaikvosim teismo reikalams per abi pusi butume sudėję į daiktą, tai butumėm galėję puseitinau daug apšviesto paskleisti žmonėse. Bet kuomet toks lizdas kenksmingo gaivalo sukyla, tai padaro blėdies netik atskirioms kuopoms, bet ir visai organizacijai.

S. Naudžius.

DETROIT, MICH.

SLA. 21 kp. Narių Domei.
Kaip žinote, kad 21 kp. buvo nutarusi dar 1918 metais, kad ligonius vyrus lankyti tik vyrai, o ligones moteris lankyti tik moterys. Taigi šiūni vietai pranešu, kad kuopos laikytame susirinkime 4 d. rugsėjo, 1927 m., aukščiausiai minėtas tarimas atšauktas ir likosi nutarta lankytojus siųsti iš eilės, nežiurint kam kas papuls. Nutarta lankytojus siųsti iš eilės, kad pirmiau moterims prisieidavo lankyti tankiai, o vyrams retai.

Taigi pastarasis tarimas įeina į galę nuo 4 dienos rugsėjo. Šitai pranešu per organą, kad nariai gavę pranešimą apie ligonį tuojau vyktumėt atlankyti, o ne rašytumėt atgal laiškus.

J. Overaitis,
SLA. 21 kp. fin. rašt.

ZEIGLER, ILL.

308 Kp. Keistoj Padėty.
Dvi iš Vienos.

Jau būvau rašęs „Tėvynės“ 34 num. apie „faktus“, kuriais pasiremiant 308 kp., laikytame 7 d. rugp. savo paprastame susirinkime priėmė rezoliuciją prieš P. Tarybą. Dabar noriu supažindinti skaitytojus kas paaikšėjo šiame, 4 d. rugp. laikytame kuopos susirinkime ir kaip.

Priėjus laišku skaitymų, kuopos pirmininkas paduoda raštininkui laišką, pareikšdamas: „Čia man ypatingas laiškas nuo redaktoriaus Vitaicio, bet duosiu skaityti, nesvarbu.“ Pasirodo, kad laiškas rašytas kuopai ant pirmininko adreso. Laiške prisiūsta ištrauka iš rezoliucijos, nukopijuota sekančio turinio:

„Podrauge mes klausime Redaktoriaus ir Pildomąs Tarybą kurgi kitu pažiu žmone sava išreikša des jog „Tevynei vietos nera „Tevyne“ palyko fašistine turine raštams vieta kitokių nuomonių žmone „Tevynei“ vietos nera.“

Priegtam „Tėvynės“ redaktorių Vitaitis griežtai reikalauja, rezoliuciją atšaukti. Perskačius laišką kyla lermas. Vieni aiškina, kad mūs kuopa priėmė rezoliuciją prieš P. Tarybą ne tiesioginiai, o kiti kaip įnešimas priimtas 12-to apskričio suvažiavimui. Mat rezoliucija prieš Pild. Tarybą priimta tuojaus po įnešimų į apskričio suvažiavimą, tai balsavusieji už rezoliuciją klaidingai, jie aiškina, supratę. Kiti nurodė, kad buvo rezoliucija priimta prieš Pildomąją Tarybą ir kitokio turinio. Pirmininkas aiškina: „Čia nieko svarbaus... Vitaiciui ant korno užmynem...“ Nariai visgi tokiu aiškinimu ne visi užganėdinti.

Klausia: iš kur atsirado rezoliucija prieš redaktorių? Kiek sykių pasirašė ir antspaudą prispauždė? Pirmininkas nori „atsakyti“ tylėjimu arba galvos mastikavimu. Raštininkas, kuris sakosi, kad padaręs raštininką kontraktą pirma pasirašymo po rezoliuciją, kad jis neima atsakomybės, o tik verčia pasirašyti, pasakė, kad du sykių pasirašė. Pirmininkas skubina pravarę įnešimą rezoliucijos atšaukimo klausimui.

svarstyt ant ateinančio susirinkimo. Atidėta.

Dabar kuopa yra keistoje padėtyje. Kuopos priimta rezoliucija iki šiol organe nepasirodė. Kas su ja atsitiko, sunku teisingai pasakyti. Bet aš noriu spėti, kad mūs kuopos valdyba turi iš kur nors, kokią nors žinią ir greičiausia prastą žinią, todėl ir slepia nuo narių. Ateitis parodys.

Kuopa priėmė vieną rezoliuciją ir tik prieš Pild. Tarybą, tai iš kur atsirado antra prieš redaktorių? Tiesa, kuopos kairie nariai aiškina, kad rezoliucija esanti viena tik su uodega. Uodega esą daugiausiai spaudžianti Vitaiciui ant korno. O kadangi jie pasirašė po galva ir uodega, tai atrodo, kad dvi iš vienos. Vitaicius nekaltas savo laiške apie uodegas, o tik reikalauja atšaukti rezoliuciją. Sunku pasakyti kur teisybė. Kiek aš pamenu, tai kuopos priimta rezoliucija buvo panaši į „žmonišką esybę“ be jokių uodegų. Nejaugi kuopos valdybos rankose pavirto-persikeitė ta rezoliucija į uodeguotą su tverimą?

Kas gi autoriai tų rezoliucijų? Kuopos priimta rezoliucija matyt „sutvėrta aukščiausio“, bet „dviasį įkvėpti“ kuopos susirinkime pavestą J. Tilindžiui. Buvo slėpta ir kuopos susirinkime, kad rezoliucija yra prisiūta iš kitur. Mat tuo pačiu laiku, kaip kad paaikšėjo iš delegatų raportų į apskričio suvažiavimą, buvo priimta ir svarstyta priimti panaši rezoliucija kitose 12 apskričio kuopose. Atrodytų toks susitarimas be „aukščiausio“ nebuvo galimas.

Antra rezoliucija ar uodega, vadinkit kaip norit, tai iš „budavonės“ matyt priklauso 12-to apskričio pirmos klasės kalbėtojai iš „progresyvių“ abazė.

Mūs kuopos valdyba laiko posėdžius, bet nariams apie tai nei gu, gu. Ką jie tarias savo sekretnuose susirinkimuose, tai jie ir žino. Bet aš vėlįčiau, kaip daugumoje „progresyvių“, padaryt progresą — prirodyt, kad „Tėvynė“ yra fašistinė, redaktorių fašistas ir kad P. Taryba laužo SLA. Kons tituciją.

J. Bernotas.

MANO ŽODIS.

Iš šito pono Bernoto pranešimo aiškiai matosi, kad S. L. A. 308 kuopos valdyba slepia prieš kuopos narius tikrąją dalykų padėtį ir net ne teisybę skelbia, kad tuo būdu išsisukus nuo atsakomybės prieš kuopos susirinkimą už jų vedamos politikos pasekmes.

Kadangi pasirodo, kad 308 kuopos valdyba neskaity laišku kuopos susirinkime, kurie rašo mi kuopai valdybos vieno ar kito nario adresu, tai matau reikalo viešai per organą dalykus nuvesti delei tų rezoliucijų.

1. SLA. 308 kuopos pirmininkas neteisybę sako, kuomet jis nariams skelbia, kad aš rašiau jam asmenišką laišką, reikalaujama atšaukti ant manęs pavestą šmeižtą kuopos susirinkime, išnešant net rezoliuciją ir mane kaltinant fašizmo platinimu. Reikalavimas rašytas S. L. A. 308 kuopai ir visur priimtu būdu pradžia laiško adresuojama sekamai: „SLA. 308 kuopai, per jos pirmininką Joną Ukanį, P. O. Box 996, Zeigler, Ill. Gerbiameji SLA. 308 kuopos nariai:—“ Jei šitaip adresuotą laišką kuopos pirmininkas skaito savo asmeniniu laišku, tai kuriuo tikslu jis apgaudinėja 308 kuopos narius ir jiems neteisybę skelbia?

2. Rezoliucija prieš „Tėvynės“ redaktorių yra atskiras dalykas nuo rezoliucijos prieš Pildomąją Tarybą. Ji parašyta ant atskiro lakšto popierio ir po ją pasirašo kuopos valdybos: pirm. J. Ukanis, sek. J. Vai-

snas ir išd. A. S. Miller ir prispausta kuopos antspauda. Po rezoliucija Pildomajai Tarybai irgi pasirašo tie patys žmonės ir paliudija kuopos antspauda.

3. Delei rezoliucijos Pildomajai Tarybai „Tėvynės“ Redaktorių irgi pasiuntė laišką sekamai adresuotą: „SLA. 308 kuopos valdybai, per Jonas Ukanis, pirm., P. O. Box 996, Zeigler, Ill. Gerbiameji:—“ Aišku, kad ir čionai pranešimas valdybai, o ne vienam asmeniui ir kuomet nariai klausia kas atsitiko su ta rezoliucija, kad iki šiol organe netilpo, tai valdybos pareiga kuopos susirinkime tautai perskaityti, nes visi nariai turi žinoti priežastis, del kurių rezoliucija netalpinama. Pastarasis pranešimas p. Ukanui pasiūstas rugpiučio 20 d., 1927 m., tai yra tą pačią dieną, kaip ir mano reikalavimas išsiūstas. Bet, kadangi tai yra atskiras dalykas, tai pasiūsta atskiru paprastu laišku, o mano oficiali kuopai reikalavimas pasiūstas apdraustu laišku.

4. Laiškai siūsti p. Ukanio adresu todėl, kad jis, o ne sekretorius, tas rezoliucijas prisiuntė Redakcijai. Taigi pirmininkas yra vyriausiu kuopos, valdininku ir tokie dalykai privalo eiti per jo rankas. SLA. 308 kuopos nariai privalo reikalauti, kad p. Ukanis perskaitytų Redakcijos pranešimą delei netalpinimo organe rezoliucijos prieš Pildomąją Tarybą. Nariai tą pranešimą turi žinoti ir todėl pasiūnti p. Bernotai kopiją to pranešimo. Jei atsisakys tai perskaityti p. Ukanis, kaip kuopos pirmininkas, tai perskaitys p. Bernotas.

Ant galo turiu pastebėti, kad SLA. organo Redakcija yra oficiali organizacijos įstaiga ir kuomet ta įstaiga siūncia kokius paaikškinimus kuopai delei jos oficialių raštų, tai tokie paaikškinimai turi būti perskaityti kuopos susirinkime, lygiai kaip nei gu, gu. Ką jie tarias savo sekretnuose susirinkimuose, tai jie ir žino. Bet aš vėlįčiau, kaip daugumoje „progresyvių“, padaryt progresą — prirodyt, kad „Tėvynė“ yra fašistinė, redaktorių fašistas ir kad P. Taryba laužo SLA. Kons tituciją.

S. E. Vitaitis,
„Tėvynės“ redaktorių.

CLEVELAND, OHIO.

Iš SLA. 14 Kuopos Darbuotės.

Kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 7 d., kuriame prisirašė du nauji nariai. Taigi du nariai persikėlė iš New Kensington, Pa., ir vienas narys persikėlė ant aukštesnių laipsnių. Taigi kuopa aplaikė laišką iš Centro, kuriuo praneša, kad mūs kuopos senas veteranas Jonas Černius gaus po 5 dol. ir mėnesį iš Našlių ir Našlių Fondo dar per metus laiko. Apart to, 14 kuopa, susitarusi su kitomis draugijomis, rengs kokią nors pramogą sušelpimui paliegiusių Clevelando lietuvių ir tam tikslui išrinko savo atstovą tartis ir darbuotis su kitomis draugijomis.

Dabar 14 kuopoje labai ramu ir kadangi turime labai sumanų ir mokantį susirinkimus vesti pirmininką ypatoje p. A. Žuko, tai ir susirinkimai yra tvarkūs ir greitai pasibaigia, nereikia per naktis valdintis, kaip seniaus buvo, kuomet triukšmadių mūs kuopoje prigulėjo. Visi nariai patenkinti tokia padėčia kuopoje, visi moka savo mokesnius, gauna pašalpas ir kitas prigulintis pagelbas pilnoje tvarkoje ir visu džiaugiasi, kad dabar iki 9-15 val. vakare aptariami visi organizacijos reikalai. Kuomet nėra kam įnešti kuopon pašalinės politikos, tai nėra reikalo triukšmui kilti ir ginčus vesti. SLA. reikalais visi nariai harmoningai sutaria.

Žinoma, atlenda kai kada vienas kitas rėksnelis iš „česnak-

nio biuro“, kad gavus progos vėliaus per komunistinę spaudą apšmeižti seną ir pasišventusį SLA. 14 kuopos veikėją — finansų sekretorių V. P. Banionį. Bet į tas „česnakinio biuro“ žaunas niekas domės nekreipia ir viskas kuopoje eina gerai ir nariais kuopa pradeda augti.

Antanas Riebus.

MELROSE, PARK, ILL.

125 Kuopa Darbuojasi.

Mūs 125 kuopos susirinkimas įvyko gana pasekmingas ir visi kuopą liečiantieji klausimai tinkamai aptarti. Taigi kuopa išrinko delegatus į SLA. 2-ro apskričio suvažiavimą, kuris įvyks rugsėjo 25 d., Cicero, Ill. Išrinkta sekami veikėjai: A. Vaicikauskas, D. Rimša, J. Rudzinskas ir D. Barkauskas.

Prie progos noriu atitaityti klaidą, kuri matomai per neapsižūrėjimą įvyko. Sušelpimui Stankaicio mūs kuopa aukėjo 5 dol. iš kuopos išdo ir nariai sudėjo \$3.40, tai viso turėjo būti \$8.40.

Taigi mūs kuopa darbuojasi jaunųjų prirašymu prie S. L. A. ir pasitikiu, kad neužilgo galėsimė sudaryti jaunųjų kuopelę ir gal bus galima pradėti vaikūčius lavinti naudingų ir butinai reikalingų priangačių lietuvių jaunimui dalykų.

Ilg. Rudzinskas.

PLAINS, PA.

Pranešimas SLA. 110 Kuopos Nariams.

Šiuomi pranešu visiems SLA. 110 kuopos nariams, kad permainiau savo gyvenimo vietą ir todėl visais kuopą liečiančiais reikalais meldžiu kreiptis žemiau nurodytu adresu.

A. Dzermeika,
23 Mill St., Plains, Pa.

CAIRNBROOK, PA.

209 Kuopos Piknikas.

SLA. 209 Kuopos piknikas įvyko rugpiučio 21 d. Diena buvo labai graži, tai ir publikos dikčiai prisirinko. Visi nariai ir pašaliečiai susiję kuopos parengime laiką praleido smagiai. Buvo ir iš kitų miestų atsilankiusių. Didelė garbė priklauso ir mūs jaunuliams, kurie taip gražiai ir širdingai piknikė dirbo.

Žodžiu, viskas pavyko kuopai puikiai. Kuopai lieka keltas dolerių pelno.

Piknike Dalyvavęs.

CHICAGO HEIGHTS, ILL.

SLA. 255 Kuopos Susirinkimas ir Aukos.

Mūs kuopos susirinkimas įvyko rugp. 6 d. Svarbių reikalų nebuvo. Skaityta laiškas nuo SLA. Antro Apskričio valdybos. Kviečia dalyvauti apskričio suvažiavime. Laiškas apsvastyta ir palikta ant valdybos rankų darbą vydyti.

Skaityta taigi laiškas sergancio SLA. 19 kp. nario iš Cicero, Ill. Jis prašo, kad kuopa jame nelaimėje pagelbėtų. Nutarta paaukauti 5 dol. iš kuopos išdo ir išrinkta komisija parinkimui aukų. Komisijos narys J. Lutkaitis pridavė, surinkęs \$10.75. Tokiu būdu sergantis draugas gauna iš mūs kuopos \$15.75. Pinigai pasiūstas K. Geniui ir Cicero, Ill.

Aukautojų vardai: J. Tenikaitis \$1.00; po 50c. aukavo: V. Manevilas, M. Keill, J. Petruskevičius, V. Žilius, J. Šimkus, F. Bastis, F. Keršis, N. Rauba, C. Jankauskienė, A. Pauliukienė, D. Vituvienė, S. Andreikis; po 25c.: J. Lutkaitis, D. Lukošienė, S. Mitkus, P. Bekežas, J. Saltienė, J. Stanelis, L. Dumšas, J. Albuskas, F. Rašius, C. Sašienė (ar Klajunas), L. Bekiežienė, P. Maciauskas, S. Sobutas, F. Bagošius. Viso \$10.75.

Visiems aukautojams tariau širdingą ačiū.

Turiu pareikšti, kad mūs

kuopos nariai visuomet atjaunėja savo organizacijos narius, patiktus nelaimėje. Visuomėt, pagal išgalės, paaukauja. Bravą už tai!

Mūs kuopon naujų narių šiais metais mažai prisirašo. Bet tikiu, kad ateity visgi rasis norinčių prie šitos organizacijos prigulėti.

J. Albuskis,
Fin. Raštininkas.

LA PORTE, IND.

SLA. 329 Kuopos Atskaita.

Iki birželio pabaigos mūs kuopos turtas yra sekančio tvarkoj:

Peoples Trust and Savings

Banko ant nuošimčių — \$152.00

Ant čekings account — 72.40

Pas išdininką randasi — 10.00

Viso — \$234.40

Liepos 10 d. susirinkime peržiūrėta kuopos knygos ir atstata viskas tvarkoje.

Iplaukos buvo sekamos:

Iplaukų nuo narių — \$23.66

Nuo pikniko pelno — 46.27

Susirinkime liepos 10

nariai sumokėjo — 29.50

Pernešimas iš birželio mėn. — 234.40

Viso — \$333.83

Per du mėnesius išmokėta 70.00

Viso — \$266.04

Peoples Trust Savings

Banko ant nuošimčių — \$225.00

Ant čekių knygtės — 31.04

Pas išdininką — 10.00

Viso — \$266.04

Išmokėta:

I centrą narių mokeskis — \$26.83

Redakcijai — 4.50

„Varpo“ Bendrovei — 5.00

Rendai — 1.00

Viršininkų kaucija — 2.50

Liepos 10 d. ant nuošimčių — 73.00

Renda — 1.00

I centrą pasiūsta — 30.00

Viso — \$70.00

Kuopos išdininkas St. Samis.

Kuopos Išdo Globėjai:

Jonas Žekas,

J. Žukauskas.

NEKROLOGIJA

COURTNEY, PA.

Rugsėjo 1 d., š. m., pasimirė plaučių uždegimu SLA. 92 kuopos išdininkas Alfonsas Kisielius. Velionis turėjo 40 metų amžiaus ir buvo pavienis. Sirgo tik 7 dienas ir baisi liga pakirto jo gyvybės siulą.

Velionis paėjo iš Lietuvos Panevėžio apskričio, Vipalio kaimo. Lietuvoje paliko seną tėvą ir kelis brolius ir seseris, Amerikoje giminių neturėjo apart draugų ir pažįstamų. Prigulėjo prie SLA. 92 kp. ir A.P. L.A. 11 kp. Abi draugijos palaidojo velionį rugsėjo 4 d. su bažnytinėmis apeigomis iš italų bažnyčios, šv. Marijos kapuose, Monangahela, Pa. Laidotuvsė dalyvavo 26 automobiliai, kuriuose važiavo velionio draugai ir pažįstami.

Velionis buvo pasiturintis vaikas, nes banke paliko 1,700, bet jokio testamentu nepalikto. Buvo visų mylimas, mes teisingas ir malonus ir draugingas buvo. Nors buvo tikintis žmogus, tačiau kitų įsitikinimų neužgaulodavo ir visus pagerbdavo, taigi kuo galėdamas kiekvieną pagelbėdavo. Bet nelaboji mirtis išplėšė iš mūs tarpo mylimą draugą Alfonsą, kurio visi apgailaujame. Išlėkė ramiai mielas drauge šios šalies šaltoje žemelėje.

D. P. Lekavičia,
SLA. 92 kp. sek.

GARY, IND.

Pasimirė Mikas Stepanavičia (Stephen), narys SLA. 242 kuopos. Velionio pomirtinė buvo užrašyta seserei. Norintieji plačiau apie velionį sužinoti,

kreipkitės žemiau telpančiu adresu.

Taigi rugpiučio 18 d. pasimirė ir kitas SLA. 242 kuopos narys A. C. Žilonis. Velionis paliko varginoje padėty ir nutarime savo žmoną su mažais vaikais. Apie du metai laiko atgal velionį patiko nelaimė: susidūrė automobilis su troku ir jam labai sutrenkė galvą. Nuo to laiko dažnai jausdavo galvos skaudėjimą, bet prieš mirtį apie trimi savaitēm pradėjo tekėti per nosį materija su krauju ir štai jau žmogaus nėra! Buvo apsidraudęs Susilvienijime ant 300 dol., tai nors palaidojimo lėšas padengė.

J. Paškauskas,
1977 Broadway,
Gary, Ind.

DETROIT, MICH.

Rugpiučio 3 d. pasimirė S. L. A. 21 kuopos narys Juozas Žukauskas, palikdamas dideliu nuliudime savo žmoną, dukterį Jėvą, du sunu — Adomą ir Joną ir brolių Miką.

Velionis mirė ant ukės visai netikėtai mirė, nes sveikas budamas išėjo dirbti į lauką, kur lauką auginami kornai, ir ten beriant persiskyrė su gyvybe, kame sunus Adomas rado jau negyvą. Velionis buvo 53 metų ir buvo laisvas ir labai rimtas žmogus. Todėl laisvai ir palaidotas 7 rugp., Hart, Mich. kapinėse. Iš laukraščių skaitė „Keleivį“ ir „Tėvynę“. Prigulėjo prie SLA. per 11 metų; kovo 5 d. prisirašė prie 49 kp., vėliau persikėlė į 21-mą kp. Taigi turiu pasakyti, jog velionis buvo ištikimas narys mūs gerbiama organizacijai; gerbė konstituciją ir visuomet stojė apgynime orgahizacijos garbės ir gerovės. Ypatingai šiuo laiku, kuomet yra skelbiamas komunistiškas užkariavimas mūs organizacijos, velionis visuomet stojė jos apgynime.

Velionis iš Lietuvos paėjo iš Kalesnikų kaimo, Udrijos valsčiaus, Alytaus apskričio. Amerikoje išgyveno 23 metus. Liekamės dideliame nuliudime šeimyna ir draugai. Lai buna jam lengva šios šalies žemelė.

J. Overaitis.

BUCKNER, ILL.

A. a. Motiejus Bružikas, SLA. 180 Kuopos Narys.

Velionis Motiejus Bružikas pasimirė 10 d. rugpiučio, 10 val. ryte. Palaidotas 13 d. rugpiučio su bažnytinėmis apeigomis katalikiškuose kapuose. Dideliame nuliudime velionis paliko mylimą moterį Marijoną, sunų Stasį ir tris dukteris. Eugeniją, Oną ir Adelę ir savo sesutę E. Spudienę.

Velionis turėjo 58 metus amžiaus. Paėjo iš Suvalkų rėd., Mariampolės apskr., Aleksoto gmino, Maravenkų kaimo. Velionis buvo visų mylimas. Prie SLA. 180 kp. prigulėjo bėgy dešimties metų.

Lai jo kunas ilsisi šaltoje žemelėje.

Povilas Paleckis.

P. S. — Kas norėtų daugiau apie velionį sužinoti, lai kreipiasi šiuo adresu: Mrs. Marijona, Bružikienė, P. O. Box 474, Buckner, Ill.

WORCESTER, MASS.

A. a. Pranas Baguskas, SLA. 57 Kuopos Narys.

Velionis mirė patiko netikėtai — nuskendęs pajury prie Naugesett pier, R. I. valstijoje, rugp. 14 d. Velionis turėjo 34 metus amžiaus. Buvo nevedęs. Iš Lietuvos paėjo iš Kretingos apskričio, Platelių valsčiaus, Duvainių kaimo. Į Ameriką atvyko 1910 metais.

Nuliudime paliko tėvą Lietuvoje ir dvi seseris bei du brolius Amerikoje. Velionis priklausė prie šių organizacijų: SLA. 57 kp., L. S. ir D. B. D., A.L.D.L.D. 11-

kp. ir T.M.D. 13 kp. Taigi priklausė prie „Aido“ choro.

Kadangi velionis mėgo muziką, tai daugiausia darbavosi „Aido“ chore, o budamas prailavinis muzikoje, dažnai patarnaudavo draugijų parengimuose veltui pagrodamas.

Todel viršminėtos draugijos prisuntė po gėlių vainiką. Ir reikia pasakyti, kad gėlių tiek buvo prisiūsta, kad išrodė, jog velionis tiesiog plaukė gėlėse.

Kadangi velionis buvo laisvų pažiūrų žmogus, todėl ir palaidotas laisvai miesto kapuose. Palaidotas rugpiučio 17 d. Velionį lydėjo 50 automobilių. Ant kapų atatinamą prakalbėlę pasakė Stankus, nupiešdamas velionio nuveiktus šiam pasauliui darbus.

Tebunie jam šios šalies žemelė lengva.

St. I. U.

WILKES, BARRE, PA.

A. a. Kazys Lučinskas, SLA. 35 Kp. Narys.

Mirė čia plačiai žinomas ir gerbiamas Kazys Lučinskas, apie 44 metų senumo nuo

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

NEPASIDUOK.

Darbuokis, trusk,
Nebesiskusk,
Jėgų nesigailėk!

Nežiurint kaip tave likimo bangos po gyvenimo okeaną neblaškytu, nepasiduok! Niekuomet nenustok vilties, nesakyk:

„Jau galas visam kam, mirtis...“ Šis išsireiškimas yra begalo papulius, jį vartoja visi, net ir jauni, kurie dar tik pradeda gyventi, kuomet privalo būti pilni intuziazmo ir meilės prie gyvenimo. Bet prie mažiausio nepasisekimo tuojuo liniki sau mirties. Viduramžiai žmonės, kurie neša didelę atsakomybę priešais savo šeimynas, blaškomi visokių įvairių nepasisekimų, jausdami, kad jiems gyvenimas turėtų daugiau laimės teikti, bet jos nebeturi, šaukiasi mirties. Senelis, kuris pajunta, kad jau gyvenimo dienos veiks suskaitytos; matydamas, kad jis jau prie jaunųjų netinka, suaugusieji, kurie sunkenybėmis iki ausų apsikrovę, jo jau nepaiso, o kartais ir artimiausi giminės, jo tikri vaikai jau nepakenčia, stumdo kampas iš kampo, arba ko gero: prašalinimui iš akių pasirupina paduoti į viešiasias įstaigas, prieglaudos namus nukaršti, nebereikalo šaukiasi mirties pagalbos, kad kuogreičiau pasitraukus iš šio gyvenimo, iš akių visiems.

Bet nemeluojuojant reikia pasakyti, kad nei jauni nei viduramžiai, nei seneliai ištikrųjų mirties nelaukia, kad ir kiekviena nesmagume prie jos šaukiasi. Tas besišaukimas mirties yra visiškai fiktyvis, tik nuduotas, arba kitais žodžiais sakant: patys suvis netiki tam ir nelaukia mirties. Tikrai paklausus jų tame momente, ką jie mano išgaidinti tuomi, ar susiraminti, ar atkeršinti, besišaukiant taip niekam nepageidaujamo galo, tai negalėtų atsakyti.

Nežiurint kokis nesmagumas tavo sielą spausių, buk sau ir kitiems teisingas, nesakyk to, ko pats nepageidauji, nesišauk mirties, nes tau niekas nepatikės; nebuk pesimistas — nepasiduok!

Mes labai mažai paisome tų, kurie tampa parbloktais. Tik tuomet dar jų neužmirštame, jei manome, kad parbloktas turi progos pasikelti, jei matome, kad jis dar deda visas savo pastangas atsistoti ant kojų. Bet jei ir to nematom, tai parbloktas greitai išnyksta mums iš minties. Prieš mus akis stovi tik išlaimėtojas, visi tik ir kalbam ir rašom apie jį, džiaugiamės ir didžiuojamės juo.

Tai žmonių igimtas budas. Tą budą jokia mokykla, jokia civilizacija likšiol dar nesusėjęs iš žmonių jaunųjų prašalinti.

Štai pavyzdžių mes, amerikiečiai lietuviai, kaip entuziastiškai pradėjome savo tarpe kalbėti, ir šaukti po laikraščius apie musų tautietį Juozą Žukauską, kuomet jis parbloškė Willis; rengėme jam bankietus, pirkome brangias dovanas, siuntėme sveikinimo telegramus ir laiškus. Bet kuomet antrame susitikime jis, kad ir neteisingai tapo parbloktas žiaurojo Dempsey kumščiu, tai kotik neparsidavėliu išvadino ir veik nusiuko nuo taip nesenai garbinamo pergalėtojo. Tiesa, mes tikimės, kad jis pasikels ir dar turi didžiausios progos būti laimėtojas, bet gana jau to vieno fakto, kad tokio intuziazmo pas mus nėra, kokis buvo po laimėjimo. Nekurie pašnabždomis sako, buk Sharky lietuviams padaręs daug nuostolių ir negarbės. Reikia yra ir tokių, kad parbloktąjį smerkia.

Tą patį matome ir politikoje. Kuris atsistoja pergalėtojo vietoje, tam visi galvas lenkia, nežiurint kokiomis priemonėmis jis išsimušė ir pirmas eiles: švariū būdu, ar ugnim ir kardu, kartumėmis ir žudymais kitų. Parbloktasai retai keno yra atmenamas.

Kuomet Plehavičius su pagalba keleto kitų savo sėbrų ginklu nuvertė žmonių rinktąją valdžią, tai tie patys žmonės, kurie turėjo jėgos išrinkti sau tokia vyriausybę, kuri jų didumai patiko, pasidavė pergalėtojams. Pasirodžius, kad jų rinkta valdžia nebuvo ganėtinai stipri, tapo parbloktas, tuomet greitai pamiršo parbloktuosius ir su išplėtomis akimis žiūrį į pergalėtoją, bijodami jo, kad jis ir visus šalies piliečius vienu kardo mostelėjimu neparbloktų.

Tas, kurs dantis sukančęs kovoja su savo priešu, ar su gyvenimo sunkiomis aplinkybėmis iki pat galo, tas tik patraukia minios domėj ant savęs, o ne tas, kuris kovą pralaimi. Delto nepasiduok!

Jeigu tau gyvenime kas norint nesiseka, niekuomet neatsiduok likimui; nesišauk mirties, kurios tu pats nepakenti lygiai taip, kaip ir kiti iš tavo artimųjų, kurie sulig tavo manymo laimingai gyvena.

Jeigu tau vargas, niekuomet nesiguosk; kiti turi savo vargus ir nesmagumus. Bedejuodamas savomis bėdomis savo draugams, gali jų netekti. O be draugų gyventi visi žino kokis yra smagumas. Žmonės net kalėjimuose budami ieško sau draugų. Kaip galima jaustis už kalėjimo sienų be draugų, neneikia nei aiškinti.

Žmogaus muskulai palieka kieti nuo sunkaus fizinio darbo. Jiems nepakenkia taip greit kad ir skaudesnis prispaudimas ar sumušimas. Išlepti, be sunkaus fizinio darbo raumenys neturi to tvirtumo, kokį turi išdirbti raumenys. Tas pats yra ir su žmogaus dvasios tvirtumu. Kas vartoja smegenis, skaito, mokina, tas sutvirtina protavimo jėgas; tokio žmogaus protas užsigrudina, prasiplečia ir pasidaro neišsiamiamu, kaip sriauniai tekanti upė. Tokiam protui nepakenkia jokios gražioms varoms nupieštos nepamatuotos ir silpnos idėjos. Toks žmogus atsilaukia prieš visokius naujai gūstančius izmus, prieš visokius gyvenimo nuotikius ir nepasisekimus. O nesubrendęs, neištobulintas kad ir suaugusio žmogaus protas taip lengvai palenkiamas visokių gyvenimo audrų ir gabių agitatorių, kaip kokis jaunas, silpnas diegelis.

Žmogau atsimeyk, kad kol esi gyvas visviena turi gyventi, tad ar negeriau tuomet būti pergalėtoju. Nežiurint kaip gyvenimo audros nedaužytų tavo laivą, irklukis į krantą, buk pergalėtojo vietoje. Nepasiduok!

Urijas Kacelenbogenas.

Tauta Tautai

tik tuomet tegali širdingai ir atvirai pritarti, kai abi supranta, jog tautos meilė bei pasididžiavimas ją negali būti surištas su kitos tautos neapyanta ir niekinimu, jog atskiros tautos kultūros bujovimas didina pasaulio kultūros lobį, taigi, eina visų tautų naudai.

Tautininkas tautininką tik tuomet tegalės suprasti, kai abu tvirtai įsitikins, jog kiekviena tauta tėra galiną kuryboją, jog istorinis josios gyvenimo laikotarpis tėra maža dalelytė, suligiant su josios priešistoriniu bei legendariniu laikotarpiu, suteikusių jai tikrąjį veidą prieš išauštant istorinei tautos gadynei.

Iš ten yra kilęs mums nesuprantamas žmonių suskylimas atskiromis tautomis, jų amžinai žaidžiantieji veido šviesos šešėliai, jų neišsiamiamai genijus.

Įvairių tautų tautininkai gali dabar susibūrę ir kiti kitu pasitikėdami darbuotis jų bendrosios gimtinės labui, o kartu ir atskirų tautų kultūrų išsivystymui. Nes iš visuotinės istorijos galima daryti pamokinančių išvadų, jog tauta, tesirupinanti begaliniais nukariavimais, pati gali panaikinti, o kartais, nors tai ir keista, savo nukariavimais net save ištautinti. Tačiau nugalėtoji ir mindžiojamoji tauta negali būti išnaikinta ar visiškai ištautinta.

To dėlai, nežiurint nugalėtojų stiprumo ir žiaurumo, jie savo antpuolyje būtinai pavargę psichologiniu žvilgsniu, būtinai katastrofiškai susikuls su nenumatytomis kliutimis.

Istorijos eiga mums rodo dabar, jog mums imanomosios žmonių kultūros ribose yra būtinai reikalinga tautų apsisprendimas, jų kultūros ir kalbos laisvė.

Vergiją patyrusios tautos, lietuviai ir žydai, yra tikrieji tautinės dvasios stiprybės ir neįveikiamumo liudytojai.

Tautininkai tėra stiprūs savita kultura, jei toji kultura nėsanti apsiribojimas nuo kitų tautų, bet lobis, išgilinąs ir visatos paslaptis ir žmogaus sielą, o todėl su pagarba ir atsargumu žiūrį į kitos tautos kultūros viešėjimą.

Ar daug esama Lietuvoje tokių tautininkų? Ar daug, ar maž, bet jų esama, ir tiklink dabar Lietuvai vedama, kaip žmonės žiūrį į musų krašto nesenai įvykusias pakaitas ir tt.

Tokio gyvo žodžio apie Lietuvos dabartinę padėtį ir man teko susilaukti. Aš turėjau progos pasikalbėti net su trimis, gana įtekin-gais ir reikalingą suprantančiais žmonėmis, kurie tik-ką grįžo iš Lietuvos. Jie man platokai apie savo įgytus Lietuvos išpučius pasakojė. Bet kadangi dabar labiausia įteresuoją politi-nės mūsų gimtinės padėtis, o svarbiausia kaip Lietuvos žmonės atsineša į dabartinę „samozvanų“ valdžią, šia-me rašiny tai tik ir minė-siu.

Kaipo analogiją galiu nu-rodyti į kairiuosius Vilniaus

dėjusius mokyti lietuvių žydus, dar prieš karą prakalbos. Tai irgi buvo žydų liaudies šviesuomenės atstovai, kurie taip pat nusiskųs-davo liuoslaikio ir lėšų sto-ka, kludandėia jų siekius. Tai buvo... senai, Vilniu-je.

Butų buvęs tikras lietu-vių visuomenės idejinis su-nykimas, jei nepadaugėtų skaičius lietuvių, siekiančių jų sėkmingo bendradarbia-vimo tarp Lietuvos miesto ir sodžiaus, tarp senai apsi-gyvenusių miestuose ir mies-teliuose žydų ir padaugėju-sių ten pat lietuvių, tiki-nčiųjų gerovės ir tvarkos to-bulėjimą įvyksiant ne poli-cijos priemonėmis, bet kul-tūros ir gerovės pakilimu, tikinčiųjų, jog Lietuva ap-suptoji galigų valstybių, per amžius norinčių ją pa-glemžti, tegali stiprėti ne karo jėga, bet gerovės ir sa-vitos kultūros bujovimu, tei-singais įstatymais ir tole-rantingumu. Tik tuo budu ji gali išlaikyti savo laisvę ir priversti kaimynines ga-lingas valstybes susirūsti su-ja draugingais ryšiais ir skinti per ją tarpvalstybi-nį prekybos kelią.

Ir aš tikiu, jog tokių lie-tuvių esama Lietuvoje ne tik tarp Lietuvos atgimimo veteranų, bet ir tarp jaunų-jų.

Dabar pats laikas atsi-liepti tiems liaudies ir tau-tes mylėtojams, kuriuose meilė išsiskia meilė, o ne neapykantą.

Žmonės, kurie skleidžia kiršinimus bei neapykantą, šios eilutės nieko nesuteiks. Jiems yra šventesnis ne įsi-tikinimas, bet nauda, prie-spauda ir niekinimas, kaip o-kerštas už savo dvasinį menkumą ir tuštumą ir da-bartinio „sužvėrėjusio“ žmogaus riksmas.

Tvirtai išgalėjo jie Lie-tuvoje. Esantieji Lietuvoje vienybės ir tautų susiprati-mo kovotojai, nusigandę žmogaus dorovės sunyki-mo, nutilo...

Bet velniškas musikvato-jimas seka įkandin jų:

— „Nurimote, nebesi-tikite? Giliose mintyse pa-skendę, „perkainojate bran-genybes?“

Greičiau, nugalėkite savo apmirimą!

Tauta tautai pritaris ir žus baisenybės!

Skirtingi Ispudžiai Lietuvoje

„Keleiviams, tai mokyk-la. Keliaudamas daugiau iš-moksi, nē bi knygą skaity-damas.“ Tai jau senas žmo-nių priežodis. Ir, dalinai, tasai priežodis teisingas. Juk tikrenybėje, knyga gali tik paviršutiniai šalies pa-dėtį apibūdinti. Matydamas, bet gi savo loconomis akimis, liuoslaikiai tą padėtį iš-tirti. Šitai toleruojant, gali-ma dasileisti, kad ir iš ke-liaminkų pasakojimų gali kur kas daugiau apie bi krašto padėtį sužinoti, nē kad iš aprašymų.

Nors musų lietuviams ne-tenka taip jau didelių ir reikšmingų kelionių atlikti, bet paskutiniaisiais laikais vis gi jų nemažas skaičius iš-vyksta į Lietuvą ir pasiža-da, sugrįžę, parvežti tikrų žinių apie musų šalies padė-tį. Kadangi dabar Lietuva pergyvena vieną istori-škiausį momentą, šmet amerikiečiai grįžtančių iš Lietuvos keliauninkų - eks-kursininkų labiau laukia, negu kuomet nors pirmiau laukdavo. Norisi, mat, iš jų išgirsti žodį-kitą apie „tik-rąją“ Lietuvos padėtį, kur link dabar Lietuva vedama, kaip žmonės žiūrį į musų krašto nesenai įvykusias pa-kaitas ir tt.

Tokio gyvo žodžio apie Lietuvos dabartinę padėtį ir man teko susilaukti. Aš turėjau progos pasikalbėti net su trimis, gana įtekin-gais ir reikalingą suprantančiais žmonėmis, kurie tik-ką grįžo iš Lietuvos. Jie man platokai apie savo įgy-tus Lietuvos išpučius pasakojė. Bet kadangi dabar labiausia įteresuoją politi-nės mūsų gimtinės padėtis, o svarbiausia kaip Lietuvos žmonės atsineša į dabartinę „samozvanų“ valdžią, šia-me rašiny tai tik ir minė-siu.

Štai Vienas sugrįžusiųjų man nupasakojo, kad Ame-

rikos lietuviai labai klysta nepagirdami Lietuvos per-versmininkų. Jo nuomone perversmininkai padarė vie-ną geriausį ir istoriškiau-sių žygių. Jie apvalė Lie-tuvą nuo „jovalo“. Tik dabar Lietuva pradeda atsistoti ant kojų. Dabar musų tėvy-nei prašvis skaidri ateitis.

Perversmu ir dabartine val-džia, anot to žmogaus pasa-kojimo, visi šalies piliečiai patenkinti.

Antras sugrįžusiųjų jau kiek šalčiau apie perversmi-ninkus ir dabartinę valdžią kalba. Jo nuomone, pervers-mas gal but ir geras daly-kas, bet dabartinės valdžios politika visai nesupranta-ma. Ji (valdžia) traukia ša-lį į užsienį. Kurin užsienin ir kokiais tikslais ji tai da-ro — dar niekas nežino. Vie-nok tokia politika negali but šaliai sveikatinga. Kaip-ne-kaip, valdžia ne vė-si piliečiai patenkinti.

Trečias sugrįžusiųjų jau griežtai sako: „Nesutikau Lietuvoje žmogaus, kuris būtų bent kiek perversmu patenkintas.“ Toliau jis pa-sakoją, kad užia ant dabar-tinės valdžios kaimiečiai, pyksta miestiečiai, nepaten-kinti valdininkai. Šita val-džia, jo nuomone, ilgai neiš-silaikys.

Vadinasi, trys žmonės ir trys pasikiros nuomonės. Vienas dalykas tik iš tų žmonių vienodai nupasako-jamas, tai kad: „Lietuvos valdininkija susideda iš iš-didžių, mums amerikiečiams neprieinamų, nesukalbamų, tingininauti mylinčių žmo-nių.“

Nors minėjau, kad iš ke-liaminkų daug ko galima pasimokinti, bet šiame atsi-tikime, mes pasimokome tik vieno, tai: Lietuvos reika-lai musų keliauninkams iš-rodo taip, kaip kuris tų ke-liaminkų pro savo parti-nius akinius žiūrėjo. Tikro-ji padėtis iš tų žmonių pa-

sakojimų mums dar nepa-aiški.

Išvada iš to reikėtų dary-ti ta, kad — susiskirsčius musų žmonėms partinėse pažiūrose — asmenišką a-pie Lietuvą, padėtį nuomo-nę galima susidaryti tik pa-čiam ten nuvykus ar gavus informacijų iš žmonių, ku-rie yra sąžiningi ir kurie Lietuvos reikalus geriau ži-uojo, negu tie, kurie dabar nuvyksta Lietuvą atlankyti.

Patikėtinų ir teisingai reikalą nušviečiančių apie Lietuvos padėtį informaci-jų dabar Amerikoje nesto-kuoja. Mes jų gauname tiek, kiek tik reikalinga. Ir ta padėtis, kaip nekalbėsi-me, per daug mus nedžiugi-na. Nors sakoma, kad da-bar Lietuvoje išvalyta visas „jovalas“, bet tai sakydami visuomet turime prisiminti, kad Lietuva nustojo daug brangybių šitą „jovalą“ be-valydam. Lietuva dabar y-pa netelusi Seimo, Lietuvo-je dar tebestovi sumyniota žmonių valia, suniekinta konstitucija, praktikuoj-a ma karo teismai, žmonės siunčiami į koncentracijas ir paskutiniu laiku jau kį-la klausimas apie galutiną su konstituciniu šalies val-dymo pagrindu atsiseiki-nimą. Paskutiniu laiku Lie-tuvoje jau keliama sumany-mas atsteigti Lietuvos kada-ti gyvavusią monarerią ir ant jos sosto pasodinti Sme-toną. Šitai mus negali džiū-ginti.

Šitai rašydamas, aš netu-riau minty suniekinėti Lie-tuvą. Aš Lietuvą myliu ir del jos nepriklausomybės esu dirbęs gal daugiau už kai kuriuos patentuotus patrio-tus. Šitai rašau tik tai, kaip dabar dalykai yra ir kad kai kurie sugrįžę iš Lie-tuvos patentuoti patriotai ne-galėtų dumti akių tiems žmonėms, kurie jau senai y-ra įsitikinę, kad Lietuva ga-li but valdoma kiek rimčiau ir kad be demokratybės šiandien pertoli nē viena šalis nenuėjo. Jei tokie pa-tentuoti patriotai, kartais, bandytų kam nors akis juo-dumti, tai galima pas juos kad ir šitų dalykų paklaus-ti: Kodėl Lietuvoje neskel-biama seimo rinkimai? Ko-del neduodama šalies pa-tiams žmonėms valdyti? Kas per tikslas skelbti mo-narchinės valdymosi tvar-kos propagandą?

Bepartyvis.

POTVINIAI SIBE-RIJOJ.

Vladivostokas. — Paju-rinės Siberijos provincijas palietė baisus potvinis ir Spaske daugiau kai 50 so-džių ir du miestu vandeniu užlieta. Daug javų sunai-kinta, tukstančiai galvijų prapluoė. Gelžkeliai vieto-mis sugadinti, 14 tiltų suar-dyta. Traukiniais važinėji-mas negalimas. Vietomis kasyklos užlietos. Kai kur telefonais susisiekinas ne-galimas. Pranešimai sako, kad virš 100 kaimiečių nusken-dė, o apie 40,000 neteko pa-stogės, maisto ir mantos.

Kiekvienam sveikam lietuviui ir lietuvaiti yra atdaros durys į susivienijimą lietuvių Ame-rikoje.

LIETUVIAI AMERIKOJ

CHICAGO, ILL.

Velionio Gastuno Laidotuvės.
Dėdės Serno Kapas.

Jau buvau pranešęs „Tėvy-nės“ skaitytojams, kad nelai-minga mirtimi mirė žymus S. L. A. veikėjas Povilas Gasinas. Maniau, kad kas kitas parašys apie velionio laidotuves, bet kad iki šiol nepastebėjau to aprašymo „Tėvyneje“, tai nors ir pavėluotai matau reikalo tai pa-daryti, nes velionis savo dar-bais užsitarnavo, kad visuome-nė pamintų ir pagerbtų jauną veikėją.

Rugpjūčio 18 d. šimtai lie-tuvių palydėjo į tautiškas kap-i-nes velionį Povilą, kuris buvo SLA. 335 kuopos nariu. Taipgi velionis prigulėjo prie ALTS. 75 kuopos ir kitų vietinių drau-gijų ir visur buvo aktyvus vei-kėjas ir visų gerų ir naudingų lietuviams darbų širdingas rė-mėjas. Nors velionis Povilas neilgai Chicagoje gyveno, tik a-pie keturis metus, bet jis sus-pėjo įsigyti tiek širdingų ir ar-timų draugų, kad šimtai jį ly-dėjo į kapus ir tukstančiai la-bai apgailestavo taip nelaimin-gai ir netikėtai žuvusio jauno veikėjo.

Velionis Povilas buvo ramaus budo, nuolaidus, širdingas, draugiškas žmogus. Nemanau, kad rastum visoje Chicagoje bent vieną lietuvių, kuris galėtų pasakyti, kad velionis Povilas jį užgavo, jam pasakė šiurkštų, nedraugišką žodį. Todėl i velio-nio šermentis plaukė minios žmonių iš visos Chicago ir iš aplinkinių miestelių ir visi di-džiausiu pagerbimu ir apgai-lestavimu minėjo velionį.

Pačios laidotuvės sudarė la-bai graudų paveikslą. Tarant kalbėjusiems paskutinį sudie tautos veikėją, daugelis žmo-nių verkė kaip savo artimausio giminės. Kuomet užgrūdinti vi-suomeniniu veikimu, intelligen-tiškai veikėjai verkia, tai jau reiškia, ką atsisikirame su la-bai brangiu ir gyvenimui reika-lingu žmogumi. Ir ištikrųjų ve-lionis Povilas labai naudingas ir reikalingas mūsų visuome-niam gyvenimui žmogus buvo. Netekome tikrai vieno ramščio Chicago lietuvių tautinėje dar-buotėje.

Bet nežiurint graudžių asarų ir sunkių gallesčio jausmų tu-rėjome amžinai atsisveikinti su velioniu Povilu rugpjūčio 18 d. Nors iš pat ryto lijo smarkus lietus, bet tas nesulaikė žmonių nuo laidotuvių. Tuojaus po 12-tos valandos buvo užkimšta vi-sa Auburn Ave. automobiliais ir miniomis žmonių. Apie 1 val. po pietų nustojo lyti ir davė progos iškilmingai velionį Povilą palaidoti. Apie 2 val. po pie-tų skaitlinga procesija iškėlia-vo į Tautiškas Kapines. Lydėjo apie 150 automobilių po polici-jos priežiūra ir vadovybė, nes graborius p. S. Mažeika delei geresnės tvarkos pervažiuoti per miestą su tokia procesija paėmė policijos pagalbą.

Nukeliavus į Tautiškas Ka-pines, prie duobės pirmiausiai musų žymus fotografas p. Stan-kunas nutraukė laidotuvių pa-veikslus. Prie karsto matėsi daugybė vaikų: nuo SLA. 335 kp., nuo ALTS. 75 kp., nuo „Bi-ritės“, nuo Realteitininkų Ta-rybos, nuo velionio brolio, nuo p. S. Kodžio, nuo P. Kazanaus-kių ir daugelis kitų, kurių ne-beatmenu ir negaliu išvardinti. Publikos dalyvavo apie 600. Prie kapo kalbėjo 7 kalbėtojai: S. K. Krišius nuo SLA.; S. Ko-dis nuo ALTS.; Dr. A. Zimon-tas nuo „Birutės“; S. Dargužis nuo realteitininkų ir kaippo velio draugai kalbėjo A. A. Tu-lys, Dr. K. Drangelis ir Lietu-vos Konsulas P. Žadeikis. Be-veik visi kalbėtojai negalėjo su-

silaikyti nuo asarų kalbėdami apie taip netikėtai žuvusį brangų lietuvių ir širdingą visuomenės veikėją.

Reikia pripažinti, kad šios velionio Gasiuno laidotuvis buvo vienos iškilmingiausių tarpe Chicago lietuvių. Dalyviuose matėsi visi žymesnieji mūsų visuomenės veikėjai, matėsi profesionalai ir didelė visuomenės minia. Visi kas tik galėjo stengėsi atiduoti paskutinį patarnavimą, paskutinę pagarbą už jo darbus tautos ir visuomenės labui visų mylimam jaunam veikėjui.

Netekome vieno stambaus veikėjo ir naudingų darbų rėmėjo. Gaila, neapsakomai gaila velionio Povilo, nes labai mažai mūsų gyvenime yra tokių žmonių, kaip jis buvo. Ir ta neabejoti mirtis pasiskiria geriausius ir jaunus mūsų veikėjus. Velionis buvo didis patriotas lietuvis ir nėra tokio naudingo darbo, kurio jis nebūtų parėmęs ir savo veikimu ir medžiaginiais prisidėdamas. Jis buvo didis meno mylėtojas ir todėl buvo širdingai „Birutės“ rėmėju ir visus mūsų menininkų darbus kuo tik galėdamas paremdavo.

Velionis paliko Lietuvoje tėvus, keturis brolius ir šešias sesutes ir vieną brolių Amerikoje, kuris ir velionio palaidojimo rūpinosi. Palydovai atlikę laidotuvių apeigas skirstėsi visi nuliudę ir minėdami šviesią atmintį velionio Povilo.

Išsėkis ramiai brangus Drauge, skaisčios sielos lietuvi ir pasišventęs visuomenės veikėjas! Savo prakliniais darbais užtarnavai sau amžiną atmintį gyvųjų tarpe.

Apleistas Velionio Šerno Kapas.

Daugelis praklinėsiųjų lietuvių neužmiršo atkviesti ir velionio Dėdės Šerno — J. Adomaičio kapo. Tik visi stebėjosi, kad net sunku surasti šito žymiausio Amerikos lietuvių švietėjo kapas, net jokio pažymėjimo nėra, kad tai mūsų didžiausias vyras šernas tame didžiulės apaugusiame kape amžinai ilsisi. Daugelis žmonių stebėjosi tokiu Chicago lietuvių apsielidimu, kad iki šiol nepasistengta pastatyti bent kokių paminklų ant velionio Šerno kapo.

Ištikrųjų mūsų, čekiečių, yra neateistinis apsielidimas, kad iki šiol niekas nepasirūpino ir nesirūpina velionio Šerno kapą padaryti tokiu, kad pilnai atitiktų velionio šviesiems darbams. Reikėtų mums sudaryti atitinkamas komitetas ir surinkti pinigų, kad pastatytų tinkamą paminklą ant mūsų didžio Rašytojo ir švietėjo kapo ir kad kas pavasaris tas kapas būtų aptaisytas ir gelėmis apsodintas. Šitaip apleistas velionio Šerno kapas mums sako, kad mes mokame tik tuščiais žodžiais pagerbti užsitaravusius visuomenės veikėjus ir švietėjus. Butinai privalome tuo svarbiu reikalu pasirūpinti.

S. K. Grišius.

IS „BIRUTĖS“ VEIKIMO.

Vasarai praslinkus ir rudeniui atėjus, prasideda ir veiktis arba vidurinis darbmetis. Pereitą sezoną „Birutė“ pradėjo triukšmingai ir užbaigė taip pat. Pereitas metas pasiliks atmintinas ilgai laikui, nes tai buvo jubiliejinis metas ir nemaža darbo ir triuso pridėjo „Birutės“ buvusi vedėjas kompozitorius A. Vanagaitis. Čia pamėnėsiu tik du atmintinų vakarų, t. y. a. a. Basanavičiaus mirties apvaikščiavimo ir „Birutės“ 20 metų jubiliejaus apvaikščiavimo. Tiems vakarams komp. A. Vanagaitis buvo priruošęs tam tinkamus programus, kurie paliko didelio ir neužmirštamo įspūdžio.

Komp. Stasys Šimkus „Birutės“ Vedėjas.

Atsisakius A. Vanagaičiui toliau vadovauti „Birutėi“ kreipėsi į seniau buvusį vedėją komp. S. Šimkų, kuris mielu noru apsiėmė „Birutę“ vadovauti. Ir rugsėjo 3 dieną įvyko p. Šimkaus priėmimo vakarienė. Vakarieneje dalyvavo rinktinė chiegiečių publika ir taip pat buvusieji „Birutės“ vedėjai, būtent pp. A. S. Pocius ir A. Vanagaitis. Komp. S. Šimkus buvo labai triukšmingai rankų plojimais priimtas.

Pirmas Sezono Atidarymo Vakaras.

Spalio 9 dieną „Birutė“ atidaro savo veikimo sezoną su koncertu, kuris įvyks Lietuvių Auditorijoje. Kaip visuomet, taip ir ši sezono, „Birutės“ renginiai bus visai naujais programais. O dar turėdami prielanką tokių gabų ir energingą vedėją kaip Komp. S. Šimkų, tai galima iš kalno sakyti, kad vakarais bus visi pilnai patenkinti ir atsilankiusieji tikrai džiaugsis „Birutės“ veikimu. Po keturių mėnesių atostogų, visi choriatai-tės susirinks su didele energija ir išsilgimu dainų. Tad kelmime Lietuvių Dainos Vėliavą.

Katriutė.

KENOSA, WIS.

Ieškomas Choro Vedėjas.

Ieškome choro vedėjo, kuris gali gerai chorą apvokti teoretiškai ir praktiškai. Geistina, jei galėtų ir stygų (mandalynų) orkestrą vadovauti. Pageidaujama, kad būtų blaivas ir išmintingas savo stovyje, mylintis muziką ir bėparvis su paliudijimais. Tegul neatsižada tie, kurie tik tegali su vienu pirštu pianą skambinti, tokių apšiai turime vietoje.

Kreipkitės per laišką aprašdami savo kvalifikaciją, o aš suteiksiu daugiau smulkmenų informacijų apie mūsų chorą ir vietos padėtį ir mokytojo užlaikymą.

Juozas Macnorius,
5721 — 14th Ave.,
Kenosha, Wis.

DETROIT, MICH.

Iš Meno Dirvonų.

Detroitas, kaip auganti lietuvių išeivijos kolonija, ligi šiol mažai turėjo reikšmės Amerikos lietuviuose meno bei kultūros žvilgsniui, nes ligi šiol čionais daugiausiai apsisitojo tik darbo žmonės, inteligentinių jėgų visai mažai buvo. Bet pastukimais metais tos jėgos žymiai ėmė didėti; pradėjo apsišioti profesionalai ir pagaliau menininkai, būtent artistas Olšauskas, p. Kvederas ir pagaliau Amerikos lietuvių meno tėvas ir žymus lietuvių kompozitorius Mikas Petrauskas. Todėl nežiurint čia esančių sunkių aplinkybių, menas Detroito sparčiai pradėjo kilti. Ypatinčiai didelės domės atkreipia į save komp. M. Petrauskas, kuris meno darbuotei nustato visai kitokią liniją, negu ligi šiol čia buvo praktikuojama.

Ankščiau čionais suorganizuotiems chorams bei meno būreliams, įskaitant ir pp. Olšausko ir Kvedero vedamus chorą, yra uždėta vienos ar kitos partijos monopolis, todėl tie būreliai turi dirbti ne tiek menui, kiek tą būrelį kontroliuojančios partijos naudai. Gi komp. Petrauskas vedamas būrelis pasilieka nepriklausomą nuo partijų ir parapijų, kurio vienutėlis tikslas — lietuvių menas. Anot Kompozitoriaus, čia neturi būti galvoj kas kokias partijas ar ką garbina, jei tik myli dainą bei muziką, tai ir eikit šen. Tikrenybėje taip ir yra. Nuėjęs į choro repeticijas matai katalikų, socialistų, sandariečių ir net komunistų ir visi kaip broliai ir seserys drauge gieda

„Birutę“. Todel galima pasakyti, kad ledai pralaužti prie laisvo meno ir liuosuojasi iš fanatiškų partizanų rankų, kurie bandė pasizaboti ir niekam nepriklausomą meną.

Komp. M. Petrauskas apsigyveno pas D. J. Jonikaitį, 3732 Michigan Ave. Pirkio naują pianą ir šiomis dienomis pradėjo duoti lekcijas dainavimo, piano, smulko ir kitų muzikos instrumentų. Turėdami Detroito komp. M. Petrauską, neabejoju, kad ir mes susilyginsime su kitomis didžiulėmis kolonijomis meno srityje.

F. M.

PLYMOUTH, PA.

Lietuvių Laisvų Kapinių Bendrovė laikė mėnesinį susirinkimą 23 d. rugpjūčio, 2 val. po pietų, 40 Ferry St. Kadangi liepos mėnesį neįvyko susirinkimas dėl tulos priežasties, tai šiame susirinkime išduota valdybos ataskaita už 6 mėnesius. Per 6 mėnesius įėjusių viso — \$484.75

Nuo 1926 m. buvo — 254.62

Viso — \$739.37

Išmokėta per 6 mėn. \$580.48

Su 1 d. liepos lieka pas išdininką — \$158.89.

Prie išmokėjimų priklauso \$400.00 atiduotos skolos.

Kapinių užžiūrėtojai praneša, kad kapinės yra švariai užlaikomos, žolė nuplauta, keliai sutaisyti (mat šįmet laikoma darbininkas kapinių prižiūrėjimu). Taipgi praneša, kad 2 ypotos tapo palaidotos šį mėnesį.

Prie progos norėčiau priminti tiems draugams, kurie užsiskaitė lotus ant išmokėsio, (o tokių yra apie 20), kad baigtum mokėti, nes kaip konstitucija nurodo po 3 mėnesių turės mokėti 6 nuosimti. Taigi pasiskubinkite išmokėti lotus ir gausite dytus. Taipgi ir tie draugai, kurie dar nenuspirkė lotų, o norėtumėte pirkti, tai pasiskubinkite, nes yra gera proga dabar — po Naujų Metų bus keliama lotų kaina.

St. Žukauskas — fin. sekr.

BENLD, ILL.

Streiko Paliestas Kampelis.

Šis miestelis yra beveik pačiam vidury Illinois valstijos, taigi ir mes paliečiame minkštųjų angliakasyklų streiką, kuris nežinia kada baigsis. Laikraščiuose skaitome, kad jau 71 kompanija Illinois valstijoje pasirašė sutartį su darbininkais ir kasyklos jau pradėjo dirbti. Bet mes to tikrai nežinome ir todėl gali būti tik laikraščių leidžiamis paskalai. Butų gerai, kad SLA. nariai praneštų per „Tėvynę“ kūr kokios kasyklos jau pradėjo dirbti.

Benld miestelio streikuojanti darbininkai užsilaiko pilnai tinkamai. Yra dalis streikierių išvažiavusių į didmiesčius uždarbiauti, o likusieji tai patkavęs mēto ir zypkė groja — šitie žaislai tai jau gauna ir kailį nuo ryto iki vakarui. Bet reikia pagirti tokius žaislų mylėtojus, kad jie apseina be stiklo šitose žaisluose. Suėję praleidžia laiką ir laimėjęs jie eina linksminamo, o pralaimėjęs jie daro planus, kaip kitu kartą laimėti. Taip tai yra labai pagirtina ir tokių užsilaikymas ir laiko praleidimas yra labai geras.

Tarpe Benld lietuvių sutikimas taipgi pavyzdingas. Čionai nėra tokių partynių užsipuldinėjimų draugijose ir susirinkimuose, kaip tenka skaityti laikraščiuose apie kitų kolonijų lietuvių vaidus. Nors čionai lietuvių nėra labai daug, bet turime keturias draugijas, kuriose beveik tie patys lietuviai priklauso. Iš visų skaitlingiausia yra SLA. 155 kuopa, kuri turi apie 150 narių. Draugijų nariai laikosi gerai — suspenduoti nesigirdi. Tas labai pagirtina, nes ir draugijas užsimekėti ne tiek jau labai daug reikia pinigų, o kokiai nelaimė ar ligai ištikus yra neapsakomai didelė pagalba ir kitokių būdų negalima gauti sušelpimas. Todel kiekvienam išmintingam žmogui butinai reikia priklausyti prie naudingų draugijų, o ypatinčiai prie SLA. didžiulės organizacijos, kuri jau savo turtu pasiekė milijoną dolerių.

A. L. Rimkus.

WILKES BARRE, PA.

Atitaisymas Netikslumo.

Nežinau ar per klaidą ar kitaip „Tėvynės“ 3 num. p. J. Nienius rašo, kad iš Harvey ežero išėmė visus prigriusius žmones. Tuo laiku čionai tik per dvi savaites prigirė viso 9 žmonių ir tik vieną klieriką Teleišą surado ir išėmė jo lavoną, o kiti ir po šiai dienai pasiliko ežere palaidoti. Taipgi ir to pačio daugeliui pažįstamo J. Radziuno sunus guli tame ežere. Vargšai tėvai labai rūpinasi ir verčia netik sunaus galėdami, bet ir delto, kad net palaidoti jo negalėjo kaip pridera. Angliškais laikraščiais irgi nerašė, kad visus nuskendusius surado ir išėmė.

Tai kam p. Nienius tokius dalykus rašyti, kurie neatitinka teisybei ir tikram faktui. Geriau reikėtų pilnai dalyką patvirtinti ir tik tuomet rašyti ir laikraščius žinias, tuomet nebūtų netikslumų ir skaitytojais gautų pilnai teisingas informacijos.

J. Balsevičius.

DETROIT, MICH.

Darbai Sumažėjo.

Pastaruoju laiku čia labai sumažėjo darbai automobilių fabrikuose. Žmonės vaikščioja be darbo po 3 ir 4 dienas savaitėje.

Lietuviai gyvena paskendę mūnšaine iki ausų. Nerupai jiems nei laikraščiai, nei Lietuvos reikalai. Varo mūnšainą ir pardavinėja. Geria visi: vyrai ir moterys. Yra tokių biznierių moterėlių, ką tik ir laukia, kad koks pijokas ateitų; o kai koks užėina, tai šokinėja apie jį ir dainuoja, kad tik dolerį išviliojus.

Girti Suvirto Ežeran.

Liepos 24 dieną vienam kieme vyrai su moterimis gėrė per visą naktį, o nedėlios rytą nutarė važiuoti į ežerą žuvažti. Išvažiuodami pasiėmė dar galybą mūnšaino. Nuvažiavę pas ežerą, pradėjo gerti, ir gėrė tol, kol išgėrė visą galioną. Tuomet sako, žuvažti dabar veltui, geriau eikim maudyti. Girti suvirto į ežerą ir pradėjo skęsti. Vienas vandenį šaukiasi pagalbos, o kitas ant kranto girtas sėdėdamas sako: „Lipk laukan, bestija, juk dar turi ką ešti.“ O kitas, matydamas, kad jo kumas skęsta, pradėjo ant liežuvio maršą groti. Tuo tarpu dar vienas ėmė skęsti. Pirmutinis buvo šiaip-taip išgelbėtas, o antras prigirė.

Girti Ant Šermenų „Polką“ Šoka.

Kitame kieme buvo nesenai šermenys. Atvažiavo moterėlė girta su dviem senberniais, sukinasi, trepsi ir sako: „Žiūrėkit, kiek aš kavalierių turiu!“ Nepaiso nei giminių verksmo, bet po kiemą su girtais senberniais trina ir polką šoka. Ant rytojaus reikia nabašniką bažnyčion vežti, o šita moterėlė su savo „kavalieriais“ ant kojų nepastovi. Vienas kviečia ją, „sėsk į mano pekerį“, o kitas — „sėsk į mano pekerį“. Moteris pasižiūrėjo, kuris senbernis gražesnis, su tuo ir sėdo.

Aš Tą Matęs.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS „TEVYNĖJE“

Naujas Komedija „EKSCLENCIJA“ Keturių Aktų Komedija

apie tai, kaip dvi amerikietės lietuvis, turtingo butlerio našlės su duktere, parvažiavo į Kauną „aukštų“ žentų ieškoti ir kaip jos papuolė į Kauno žulikų nagus, iš kurių jas laiku du amerikiečiai vyrai išgelbėjo ir patys su jom apsidėję. Veikale dalyvauja trys moterys ir šeši vyrai. Scenos paprastos: parkas arba miškas viename akte, ir vidus poniško kambario kituose aktuose. Reikalaukite „Dirvoje“.

Reikalaukite pamatymui „Dirvos“ — siunčiama dovanai.

„DIRVA“

6820 Superior Ave.,
CLEVELAND, OHIO.

T Ė M Y K I T Ė !

Didelis 548 Puslapių Puikiai Paveiksluotą Veikalas Antgalviu

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

ISTORIJA

Tai yra netik istorija didžiausios pažangos mūsų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudma ir plačiai aprašoma mūsų visuomeniški santykiai išeivijoje. — Juo veikiau tą veikalą užsisakysite, tuo greičiau apsipatinsite su Amerikos lietuvių istorija.

Kaina — \$1.50

Drutame apdare \$2.00

Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės“ Administraciją šiuo adresu:

„TEVYNES“ ADM.,

307 W. 30-th ST., NEW YORK, N. Y.

NAUJOS GAIDOS IS LIETUVOS

JUOZO GRUODZIO KOMPOZICIJOS

SOLO

No.		Kaina
261	VEJAVAIKIS (augštam balsui) —————	60c
262	VEJAVAIKIS (žemam balsui) —————	60c
263	ATGIMSTANT (augštam balsui) —————	60c
264	ATGIMSTANT (žemam balsui) —————	60c
265	AS SVAJOJAU SVAJONELĖ (augš. balsui) ———	40c
266	AS SVAJOJAU SVAJONELĖ (žem. balsui) ———	40c
267	RUDENS TYLUMOJE (augš. balsui) —————	40c
268	RUDENS TYLUMOJE (žem. balsui) —————	40c
269	PAVASARIO NAKTIS BERLYNE ("Berlynas aukštytyn kojomis drybs") —————	75c

MIS RAM CHOP J I

270	MERGUŽELĖ MANO MIELA —————	30c
271	AUDZIA, AUDZIA —————	30c
272	PIRKO SENIS —————	30c
273	PER GIRIŲ, GIRIALY —————	30c
274	SKAMBA, SKAMBA KANKLES —————	30c
275	BROLYBĖS DAINA (chorui ir tenorui) ———	80c

PIANO

276	SONATA, CISS MOLL (39 pusl.) —————	\$2.25
277	LIETUVOJE —————	60c
278	SKUNDA (Sadness) —————	50c
279	RUDENELIS —————	50c
280	KATARINKA (A Street Organ) —————	50c
281	RYTMICIO DAINA —————	60c

S M U I K O S I R P I A N O

282	SONATA D-MOLL (35 pusl.) —————	\$2.75

"VIENYBĖ"

193 Grand Street, Brooklyn, New York

SUSIVINIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE

KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika — Informacijos apie Ameriką ir tt.	1.00
Apdaua ir Pašalpa — pusl. 32	10c
Daktaras iš Prievartos (Komedija)	20c
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl.	10c
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68	20c
Kas iš Kur Pareina?	20c
Kaip Gyvena: Latviai, Suomia, Anglai	20c
Kelionė į Sidlavą — pusl. 48	15c
Konradas Velenrodas — pusl. 24	15c
Kražių Skerdynės ir Jos. Pasekmės	15c
Lietuvių Tautos Klausimas Europos	
Karės Metu — pusl. 102	35c
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180	40c
Liudvikas Pasteris — pusl. 48	15c
Nuo Degtinės — pusl. 19	10c
Petras Zemaitis — pusl. 69	20c
Perspėjimas apie šventą Tikėjimą — pusl. 63	10c
Susiprato — pusl. 64	20c
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35	10c
SLA. Istorija (1896-1915) \$1.50; audimo apdarais... \$2.00	
Viršminėtas knygas SLA. nariai gauna už pusę kainos.	

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA

UŽ PILNĄ KAINĄ:

Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Ellis), 292 pusl.	2.25
Angliškai-Lietuviškas Žodynas, 834 pusl.	6.50
Geografija arba Žemės Aprašymas, 467 pusl.	3.00
Žinynas (iš įvairių mokslo šakų), 392 pusl.	2.25
Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžiai) 125 pusl.	.75
aritmėtikos pradžiai), 103 pusl.	.50
Aritmėtikos Uždavynas (Vadovėlis)	
Lietuvos Žemlapis	1.00
Vilnius—(Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00	
Kunigas Macochas — 4-rių aktų tragedija	.35
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama	.40
Aisopo Pasakos — pusl. 364	1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje — pusl. 258	1.00
Žodynas Lietuviškai-Angliškai ir Angliškai-Lietuviškai	

Lietuviškos kalbų. Sutaissė A. Lalis, 1,274 pusl. 10.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų chorų, etc.:

Eglė (Žalčių Karalienė)	10.00
Žalčio ir Gulbės Dievačio duetas	.75
Lietuviškos Dainos	1.50
Birutės Arija	.30
Pasaka (Dramatiška Daina)	.80
Kanklės 1920 Metų	2.00
Aras, Kvartetas	.40

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

Biznieriai Garsinkitės „TEVYNĖJE“

VIETINĖS ŽINIOS

JAUNUOLIŲ IŠVAŽIAVIMAS JAU VISAI ARTI.

Beliko tik truputis viršaus viena savaitė iki rengiamo S. L. A. 38 kuopos Jaunuolių Mokyklos mokinių išvažiavimo. Rengėjai išvažiavimui ruošiasi vis su smarkumu ir nėra abejonės, kad jaunuoliai pasirodys su gražiu programą. Taipgi ir svečių palinksminimui ir pasmaiginimui ruošiamas skanių užkandžių ir legaliskų gėrimų bus užtektinai.

Vadinasi, rengėjai iš savo pusės atliks viską, kas tik reikalinga svečių priėmimui ir palinksminimui. Ir tai bus įdomu pamatyti kaip mūsų priaugantį jaunuolių savo išvažiavime šeiminkaus ir svečius linksmins ir pamylės. Dabar belieka tik visuomenei rengtis prie šio išvažiavimo. Ypač visi lietuviai tėvai, privalo į šį išvažiavimą atsilankyti su savo vaikučiais, kad parodžius jiems kaip mūsų jaunimas veikia. Tas bus paraginimas ir tokiems jaunuoliams, kurie nenori dalyvauti lietuvių veikime ir sunku juos priversti lankyti lietuvių mokyklas. Jie pamatė, kaip jų pažįstami ir draugai jaunuoliai veikia ir linksminasi panorės ir jie prie visuomeninio darbo stoti, kas išeis ir jiems patiems ir jų tėvams ir pagaliau visiems lietuviams ant naudos.

Todel visi ruoškimės ir kitus raginkime dalyvauti šiame jaunuolių išvažiavime, nes mūsų pareiga paremti jaunuolius jų veikime ir priduoti jiems energijos ir noro veikti ir lavintis lietuvių naudai. Ypač jaunuolių tėvų ir visų SLA. narių pareiga šioje jaunuolių pramogėje dalyvauti.

Išvažiavimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 25 d., prasidės nuo pietų ir tęsis iki sutemos, Forest Hills Parke. Todel visi neužmirškite šios reikšmingos dienos — jaunuolių šventės ir visi būtinau pribukite pažymėtu laiku į Forest Hills Parką.

SLA. Narys.

PASKUTINIS PRIMINIMAS.

Paskutiniu kartu noriu priminti „Tėvynės“ skaitytojams, kad sekama sekmadienį, rugsėjo 18 d., nuo 2 val. po pietų, naujoje Klasciaus salėje ir Clinton Parke, Maspeth, N. Y., įvyksta pirmas ir didžiulis „Vienybės“ piknikas. Bus tikrai šauni pramoga ir bus didelės minios svietelio, tad bukite ir jūs su savo draugais. Piknikas vistiek įvyks nežiūrint ar bus giedra ar lietus, nes 5.000 žmonių minia galima linksminintis didžiulėse salėse. Todel visi į pikniką!

Vienybietis III.

PIRMAS ARTISTO PILKOS VAIDINIMAS.

Scenos artistas S. Pilka jau sudarė reikalingą grupę iš žymiausių brooklyniečių scenos jėgų ir ruošiasi pastatyti scenos naują komediją. Pirmam savo pasirodymui art. Pilka parinko p. K. S. Karpavičiaus parašytą keturių veiksmų komediją „Ekscelencija“. Šios komedijos vaidinimas įvyks spalio 9 d., sekmadienio popietį, Transfiguration salėje, Brooklyne. Visi spektaklių lankytojai, kurie myli linksmus ir juokingus vaidinimus, privalo ruoštis į šį vaidinimą, nes art. Pilka jau parodė su „Žemės Rojum“ kaip puikiai jis moka scenai priuosti juokingus vaidinimus.

SLA. 8-TO APSKRIČIO IŠVAŽIAVIMAS.

Pereitame sekmadienį, rugsėjo 11 d., Forest Hills Parke, įvyko SLA. 8-to apskričio pirmas išvažiavimas. Kadangi išryto buvo debesuota padangė

ir apyptie pradėjo vietomis net smarkiai lyti, tad tokis oras išvažiavimui pakenkė. Tokį orą matydami rengėjai sulaukė gabenimą valgių ir kitų reikmenų į išvažiavimą ir kuomet orui išsiblaivius apie 2 val. po pietų publika pradėjo rinktis į išvažiavimą ir nematydami priprasto išvažiavimuose biznio, pamane, kad išvažiavimas neįvyks, tad daugelis publikos išvažiavimo savais keliais.

Reikalingas išvažiavimo biznui reikmėmis: užkandžius ir gėrimus atgabeno tik apie 5:30 val. po pietų, kuomet jau didesnės pusė publikos buvo išsiskirsčius. Vienok nežiūrint to, išvažiavimo programos atlikta ir dar pasilikusieji apie 300 publikos turėjo progos gražiai pasilinksminėti ir laiką praleisti.

Kadangi iš kvietusių kalbėtojų tik vienas atsilankė, tad programoje dalyvavo kiti kalbėtojai, kurie kaip širdingi S. L. A. nariai jautė savo pareigą atvykti į išvažiavimą. SLA. 8-to apskričio veikėjas p. Ks. Strumskis atidarė programą, paaiškindamas šio naujo apskričio susikurimo priežastis ir perstartė pakalbėti seną SLA. veikėją p. Petrą Mikolainį. Sekančiu kalbėtoju buvo p. S. E. Vitaitis. Buvo pakviesta pakalbėti ir S. L. A. Sekretorė p-lė P. Jurgelutė, kuri kelias žodžiais palinkėjo gerų pasekmių 8-tam apskričiai jo darbuotojė. Po to kalbėjo SLA. Apšvietos Komisijos narys p. J. O. Širvydas. Nors kalbėtojai palietė dabartinius Susivienijime einančius vaidus su pašaliniais politikieriais, kurie deda pastangas paminti SLA. organizaciją savo kontrolėn, bet prakalbos buvo naudingos SLA. organizacijai.

Aplamai paėmus, išvažiavimas galima skaityti vidutiniai pasisekusiu ir publika turėjo progos pasiklausyti rimto žodžio apie SLA. organizaciją. Širdingieji SLA. nariai ir lietuviškoji dalis publikos pritarė kalbėtojams ir juos aplaudavo. Dalyvis.

MENKELIUNIUTĖS-STANKUNO KONCERTAS.

Pereitame šeštadienį, rugsėjo 10 d., Schwaben salėje, Brooklyne, įvyko artistų K. Menkeliniutės ir F. Stankuno koncertas. Tenka pasakyti, kad programos buvo labai geras ir atsilankiusioji publika pilnai patenkinta koncertu.

Reikia pasakyti, p. Stankunas gerai dainuoja ir malonu klausytis jo gerai išlavinto ir gražaus baritono balso. Užbaigus pirmąją dalį koncerto pradžioje pradėti šokių, nes art. Menkeliniutė tegalėjo su savo grupe artistų pributi tik apie 11 val. Mat dabar ji dainuoja su artistų grupe amerikonių scenoje ir tik jų programai pasibaigus galėjo atvykti į savo koncertą. Taigi apie 11:30 val. vakaro šita grupė artistų atvyko ir išpildė programą užbaigę. Dainavo visi gerai ir publika patenkinta pilnai tokiu tikrai profesionaliu dainavimu.

Publikos buvo gal viršaus 300, nors ištikrųjų galėjo būti daug daugiau. Mat ši svetainė yra kiek nuosaliau nuo lietuvių kolonijos ir publikai labai žinoma. Gal ši padėtis ir buvo priežastimi ne taip jau skaitlingo publikos atsilankymo. Taipgi turui pridurti, kad šiame koncerte visai nedaug matėsi senųjų šių artistų draugų, butent iš komunistų pastogės. Jus šie artistai visą laiką jiems tarnavo savo dainomis, visokiuose jų parengimuose ir net prakalbose. Bet kodėl dabar šio koncerto skaitlingai tie žmonės neparėmė, tai negaliu pasakyti. Repartyvis.

SUGRIZO IŠ LIETUVOS. INŽ. SIMOKAITIS.

Rugsėjo 9 d., laivu „Estonia“, sugrįžo iš Lietuvos čikagietis SLA. 36 kuopos žymus veikėjas inž. B. Simokaitis. Pirmiausiai aplankė SLA. Centrą ir pasidalino savo išpuodžiais iš kelionės. Anot p. Simokaičio, Lietuvoje padėtis yra įvairi ir visokio nusistatymo žmonių teko sutikti. Bet amerikiečiai Lietuvoje laikas praleisti labai malonu ir linksma. Esą Lietuvoje pas vidutinius ukinkus vargo nesimato, nes turi visko pakankamai: ir gyvulių ir maisto. Visa bėda tik tame, kad pinigų stoka ir ukinkams sunku gauti pasiskolinti reikalingą esant. Perteklius gyvulių parodo sunku, nes labai pigūs. Jei tik Lietuvoje būtų užtektinai pinigų, tai gyvenimas jau nebūtų toks sunkus.

Taipgi p. Simokaitis aplankė daugelį Lietuvos dirbtuvių, nes jam kaip technikos inžinieriui įdomu buvo tai pamatyti. Prieš pradedant aplankė ir Vokietijos dirbtuves, nes budamas Amerikos Inžinierių Draugijos nariu lengvai galėjo visur į dirbtuves įeiti su tos draugijos rekomendacijomis. Prie pirmos progos savo išpuodžius ir patyrimus Lietuvoje ir Europoje p. Simokaitis pasižadėjo aprašyti spaudoje.

Tos pat dienos popietį svečias išvyko atgal į Chicagą, nes jau turėjo skubėti prie savo pareigų, kadangi atostogų laikas baigiasi.

APSIVĖDĖ „GARSO“ REDAKTORIUS.

Rugsėjo 8 d., šv. Jurgio bažnyčioje, Central Brooklyne, apsigėdė „Garso“ redaktorius p. Matas Zujus su p-lė Kaze Tamosiūnaitė. Kiek teko girdėti, tai jaunavedė neseniai atvykus iš Lietuvos ir yra inteligentiška panelė. Linkėtina laimingo ir šviesaus gyvenimo inteligentų porelė.

Reporteris.

PRASIDĖJO MOKYKLOS.

Pereitą pirmadienį, rugsėjo 12 d., prasidėjo New Yorke visos viešosios pradinės ir vidurinės mokyklos. Spėjama, kad šiem mokslo metams, bus apie 1.100.000 mokinių, kurių nei pusė neužsiregistravo iki mokyklų atidarymo dienos. Nors yra pastatyta trylika naujų mokyklų namų New Yorke, bet ir mokinių keliasdešimtis tūkstančių prisideda, taip kad visai nežymus mokyklose susikimimo prašalinimas šiais metais padaryta. Mat mokinių skaičius taip sparčiai didėja, kad nespėjama tiek naujų namų pristatyti, kad sulaukus normalės padėties mokyklose.

VEŽEJAI LAIMĖJO STREIKĄ.

Pereitą savaitę sustreikavo 6.000 New Yorko vežėjų (trokmenų). Buvo iš karto manoma, kad bus smarki kova ir pačioje pradžioje buvo susikirtimų su streiklaužiais. Vienok trečios dienos vakare pasiekta susitarimo tarpe darbininkų ir darbdavių. Darbininkai laimėjo po 5 dol. savaitėje algos pakėlimą ir sutiko grįžti darban atsiskaitę nuo sutrumpinimo darbo valandų. Sutartį darbininkai jau ratifikavo.

ANT PARDAVIMO

Parsiduoda seniausias graboriaus biznis, tarnavusis per 30 metų žmonėms. Muro garage su šiluma ir visais reikalingais įrengimais del 20 automobilių. Ant antrų lubų 12 kambarių su visais moderniais įtaisymais. Galima gyventi 3 šeimynoms. Norėdami sužinoti daugiau, malonėkite kreiptis šiuo adresu:

TILLIES SWEET SHOP,
194 Slocum Street,
KINGSTON, PA.

Paieškojimai

- 1) Beniusis (Benson) Antanas, kilęs iš Trimesedžio kaimo, Navarėnų (buv. Gadunavo) valsč., Telšių apskr., buv. gyvenęs Tacoma, Wash., bet giminės jo adreso neturi — labai pageidauja.
- 2) Polkauskai, Stasys, Kazimieras ir Leonardas, kilę iš Žemaitijos, Amerikon atvykę prieš didįjį karą. Stasys gyvenęs Rochestery, o Kazys ir Leonardas Brooklyn, N. Y. Ieško giminės.
- 3) Puodžiūnas Juozas, kilęs iš Ignitiškių kaimo, Kovarsko valsč., Ukmergės apskr., Amerikon atvykęs 1925 m.
- 4) Martas Chonelis, gimęs 1895 m. Kovarsko mieste ir valsč., Ukmergės apskr., yra Lietuvos pilietis — prašomas atsiliepti.
- 5) Gilis Juozas (Gelis Joe), kilęs iš Lietuvos, gyvenęs keletą metų Pensilvanijos valst., bedirbdamas „New England Fuel & Transportation Co.“, š. m. batandžio mėn. 30 d. likosi užmuštas anglių kasyklose, Everettsville, W. Va.

Jei kas velionį bei jo šeimyną žinojo, tai prašoma žemiau paduoti adresu atsiliepti, nes jo žmona ir (arba) mažamečiai vaikai gali gauti įstatymais nustatytą atlyginimą.

6) Laurinaitis Kazimieras (Loronites, Chas.) kilęs iš Lietuvos, š. m. gegužės mėn. 28 d. likosi užmuštas anglių kasyklose West Virginia. Jei kam iš skaitytojų velionis bei jo šeimyna buvo žinoma, tai prašoma pranešti žmonos, vaikų arba kitų nuo jo užlaikymo priklausiusių giminųjų adresus.

7) Šoškai, Stasys ir Juozas, kilę iš Augustavo apskr., Amerikon atvykę pirmas 1905, o antras 1912, abu gyvenę New Yorke arba jo priemiesčiuose. Ieško sesuo, gyv. Simne, Lietuvoje.

8) Doviatas, Ferdinandas, vokietis, iš Lietuvos išvykęs 1913 m., apsigyvenęs New Yorke ir dirbęs ten kepykloje. 1920 m. iš senosios vietos pasišalė.

nes ir adreso nepalikęs. Ieško brolis Adolfas.

9) Mačernis, Antanas, iš Alsėdžių valsč., Telšių apskr., Amerikon išvykęs 1905 m., prieš karą gyvenęs Brooklyne.

10) Krupskiai, Bronis, Jušius ir Emilija, iš Lietuvos išvykę prieš karą ir gyvenę Bostone arba jo apilinkėje.

11) Sokolovas, Vasilijus, iš Lietuvos išvyko 1908 m., prieš karą gyveno Forest City, Pa., kur jis dabar yra giminėms nežinoma.

12) Morkauskienė — Ščavinskaitė, Zofija, Amerikon išvykus 1909 m., iš Lomžos gub., Rusijos, prieš karą gyvenusi Pensilvanijoje. Dabar giminės jos adreso nežino.

13) Manickas, Vincas, kilęs iš Liudvinavo miestelio, Mariampolės apskr., Amerikon išvykęs pirm dešimties metų ir visą laiką gyvenęs Scranton, Pa., ir apie Scrantoną. 1923 m. sunus gavęs iš jo laišką, kad esąs sužeistas ir sunkiai sergąs. Po to laiko iš jo giminės nieko negirdėjo.

14) Čerka, Kazys, iš Lietuvos

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH.
Valandos:
12—3 p. m. ir 6—8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia

AR JAUČIATIES SILPNAS IR NUVARGĖS?

„Aš buvau labai silpnas, kol aš nepradėjau vartoti Nuga-Tone“, sako Mr. H. Buffner, Dillon, Kansas. „Aš išvartočiau keletą butelių Nuga-Tone ir jos padarė iš manęs skirtingą žmogų.“

Aukščiau minėtas raportas yra paprastas del to, kurie vartoja Nuga-Tone. Jos yra suteikusios virš milijono vyrų ir moterų geresnės sveikatos, daugiau stiprumo ir energijos. Nuga-Tone pataiso apetitą, pašalina galvos skaudėjimą, svaigulį, pašalina pulsus ir inkstų nesmagumus, sustiprina nervų sistemą, padidina svarumų menkiems ir silpniems. Pabandykite Nuga-Tone. Jos suteiks jums daugiau stiprumo ir energijos ir suteiks jums jėgos del visų kuno organų. Jūs galite gauti Nuga-Tone pas savo vaistinininką ir jeigu pasėkmės nebus užgandėnančios, jūsų pinigai bus grąžinami be argumentų.

SANDARIEČIŲ IR „VARPO“ AKCININKŲ

PIKNIKAS!

Nedėlioje

Rugsėjo-Sept 18 d., 1927

LINDEN PARKE

Union City, Conn.

Tai bus paskutinis ir didžiausias šiais metais Piknikas Conn. Valstijoje. Bus didelis programos iš įvairių pamarginimų. Visi atsilankę turės progos linksmai laiką praleisti. Kviečiame visus dalyvauti.

“ALENUTĖ”

2-jų Veiksmų, 3-jų Paveikslų Drama

Galima lošti su muzika ir be muzikos

— Parašė

J. Steponaitis

Muziką Parašė

A. Vanagaitis

— Kaina 25c.

Muzikos Dalis Gaunama

Atskiruose Sąsiuvinuose

GALIMA GAUTI MŪSŲ

KNYGYNE

“T Ė V Y N Ė”

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Šis veiksmas galima lošti dideliuose ir mažuose teatruose

išvykęs 1913 m., gyvenęs Amerikoje, bet jo adresas žmonai ir kitiems giminėms nešas žinomas.

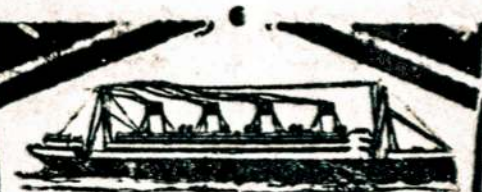
15) Dubickas, Bernardas, iš Girininkų kaimo, Pakuonio valsčiaus, Kauno apskr., turįs ten nekilnojamą nuosavybę, Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs New Yorke ar jo priemiesčiuose.

16) Blomm, Roza, kilus iš

Panevėžio, ilgą laiką gyvenusi Bostone, bet jau apie porą metų giminės iš jos jokių žinių negauna.

Ieškomieji arba apie juos ką nors žinantieji prašomi atsiliepti šiuo adresu:

LITHUANIAN
CONSULATE GENERAL,
15 Park Row,
NEW YORK, N. Y.

SKAITYKITE DABAR!

Daugiau pusę šimtmečio studijavome kokio smagumo ir pataravimo jūrų keliauninkai nori už numazintą prekę.

Mes žinome kaip jus patenkinti. Pui klausi patogumai antroje ir trečioje klasoje.

WHITE STAR LINE RED STAR LINE

International Mercantile Marine Co.
Muz. Gerl. Ave. tai yra tai Tamsai pasakyti.
Arba kreipkitės prie mūsų Passenger Department.
No. 1 Broadway, New York City.

DOVANOS VISIEM!

Kiekvienas, kuris tik užsiprenumeruos savaitinį laikraštį „Sandarą“ ant metų laiko ir prišius metinę prenumeratą \$2, visi gaus po puikią dovaną, skustuvą Safety Razor, kaip dovaną. Tad nieko nelaukdami prenumeruokite „Sandarą“ ir įsigykite tą dovaną vieno dolerio vertės. Prenumeratas siųskite sekančiu anrašu:

327 E Street, SO. BOSTON, MASS.

SANDARA

DABAR UŽSIRAŠYK

AMERIKOS LIETUVIŲ

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramų pasiskaitymų, naudingų moksliskų straipsnių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgy, gaus gražių dovanų knygomis ir gražių sieninį kalendorių. Užsirašykite dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėti AMERIKOS LIETUVIŲ, pardavinėk knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokite taip:

„AMERIKOS LIETUVIS“

14 Vernon Street, WORCESTER, MASS.

Kuomet „VOTYS“, įsiptovimai, žaidžios ir tt. atsitinka BEAR BRAND SALVE (Grobleski'o) palengvina skausmą ir ištraukia VOTIES ŠERDĮ į dvi ar tris dienas be jokių spaudimų. Kaina 35c. GROBLEWSKI & CO., Plymouth, Pa.

„TRAUKIA ir TRAUKIA ir TRAUKIA — tačiau lengvai.

LIETUVIAI!!

BALTIKO AMERIKOS LINIJA

tai pirmutinė ir vienatinė laivinė bendrovė kurios laivai pralaužė kelią iš Amerikos New Yorko

TIESIAI Į LIETUVOS KLAIPEDĄ

siunčiant du laivų pernai o jau net penkis šimet

KAINOS LAIVAKORČIŲ I KLAIPEDĄ:
Trečia klasa \$107.00
Ten ir atgal tiktai \$181.00
Turistinė III klasa \$117.00
Ten ir atgal tiktai \$196.00
Valdžios taksai atskirum.

LAIVŲ IŠPLAUKIMAI:
„ESTONIA“ 20 Rugs.-Sept.
„LITUANIA“ 11 Spalio-Oct.
„POLONIA“ 1 Lapkričio-Nov.
„LITUANIA“ 22 Lapkr.-nov.

KALĖDŲ laivas „POLONIA“ 6 Gruodžio-Dec.

žiniom kreipkitės į vietos agentą ar į bendrovę

BALTIC AMERICA LINE

8 Bridge Street, New York, N. Y.